

СРПСКА ПРАВОСЛАВНА ЦРКВА, ВАНКУВЕР

СВЕТИ САВА
SAINT SAVA

SERBIAN ORTHODOX CHURCH, VANCOUVER

Божићни

година 2021

број 49

ПЛАЧНИК

CHRIST IS BORN

ХРИСТОС СЕ РОДИ

ГЛАСНИК

Часопис ЦШО Светог Саве, Ванкувер

ИЗ САДРЖАЈА БОЖИЋНОГ БРОЈА

Божична Посланица <i>Епископ канадски Митрофан</i>	1
Свети Мардарије <i>Мирослава Полић</i>	7
Преобраћање једног индијанца <i>Јанис Хаџиниколау</i>	16
Учење је дететова лична ствар <i>Весна Смиљанић Рангелов</i>	34

ENGLISH SECTION

A True member of the Church <i>Metropolitan Hierotheos Nafpaktos</i>	53
Accepting Life on Life's Own Terms <i>Charles B. Guignon</i>	61

ДРАГА БРАТЉО И СЕСТРЕ,

И ове године, као и предходних више од двије хиљаде година учествујемо у празнику, који се некако посебно доживљава и прославља у нашем Српском народу. На Божић прослављамо догађај који је небо-земни и који спаја ове двије реалности у једну, а то је личност Богочовјека Исуса Христа. С правом Свети Фотије, кад говори о том догађају оваплоћења каже да, кад помисли на њега "занебеса (избезуми) му се ум". Заиста је тај догађај без преседана у цјелокупној историји свих свијетова. Син Божији силази у нашу стварност, узима наше тијело и природу, постаје један од нас, наш брат, пријатељ, сродник. Он нас учи, и својим очовјечењем даје шансу нашем обожењу...

С благословом Његовог Преосвештенства

Епископа Канадског господина др. Митрофана

(ISSN 1708-0584) Гласник излази од 1970.

Главни и одговорни уредник: јереј Вук Милишић

Уређивачки одбор: јереј Марко Радмановић, Ален Пуача

Уредница дечије секције: Драгана Кузмановић-Лекић, Драгана Радмановић

Графички и технички уредник: Ален Пуача

Илустровани орнаменти: orthodoxartsjournal.org

Glasnik, 505 East63rd Avenue, Vancouver, BC V5X 2K3 Canada

Телефон: 604-327-6572

Издаје и штампа: СПЦ Св. Саве у Ванкуверу

”Бог се очовјечио, да би нас људе обожио” каже Св. Атанасије Велики. То је суштина овога празника који собом доноси многа добра, многе поруке које су актуелне у свим временима и у свим крајевима земаљског шара.

”СЛАВА НА ВИСИНИ БОГУ А НА ЗЕМЉИ МИР МЕСТУ ЉУДИМА ДОБРА БОЉА!”

Какав диван поздрав, а у исто вријеме и позив, позив на мир са Богом, са другим људима, али ништа мање и са самим собом. Нисмо ли свјedoци да вријеме у коме живимо и криза којом смо погођени, понајвише атакује управо на мир, а губитак мира предуслов је за сваку несрећу. Велики руски светитељ из 19. вијека Св. Серафим Саровски, је поучавао: „Стеknите дух мира и око вас ће се спасити хиљаде људи“. Мир о којем је овдје ријеч нипoшто не значи пасивност, већ управо супрoтно, то је динамичка сила, посвећеност и има преображавајући карактер, доноси спасење појединцу и заједницама.

Порука мира дубоко је уткана и у Старом и у Новом Завјету. Ријеч за мир у Старом Завјету ”шалом” означава нешто много моћно, интегритет, цјеловитост, срећу, слободу да будемо оно што јесмо и што Бог од нас очекује. Мир је оружје, али не за уништење већ за изграђивање. Онај који је у миру са собом и са другима, зна куда ходи. За нас Хришћане мир је сам Христос. У посланици Ефесцима се каже: “Он је наш мир”. “Мир свој остављам, мир свој дајем вам” каже Господ.

Зато, препоручујући вашој љубави и пажњи овај божићни број часописа, поздрављам вас овим радосним поздравом

МИР БОЖИЉИ - ХРИСТОС СЕ РОДИ!

Свештеник Вук Милишић

БОЖИЋНА ПОСЛАНИЦА

А кад дође пуноћа времена, посла Бог Сина својега,
Који се роди од жене, који би по законом, да искупи
оно који су под законом, да примимо усиновање

(Гал. 4, 4-5).

Драга браћо и сестре, ево нас је Бог поштедео и даровао нам да и ове године, треће деценије 21-ог века, прославимо дан Рођења Сина Његовог Господа нашег Исуса Христа. И заиста треба да се радујемо, и поред ове пандемије, која је задесила цели свет. Јер се надамо да ће Бог по Својој милости отерати ову невољу и «отрти сваку сузу са очију наших» (Откр. 8, 17; 21, 4).

Ако желимо да овај јединствени догађај у историји света, па и целога космоса, изразимо нашим људским речима, нећемо моћи боље од Светог Апостола Павла, који са одушевљењем кличе: «И заиста велика је тајна побожности: Бог се јави у тијелу, оправда се у Духу, показа се анђелима, проповиједи се незнабошцима, вјерова се у свијету, вазнесе се у слави». Овим

једним стихом богонадахнути Апостол исказао је тајну спасења. Свака афирмација из поменутог стиха одговара једноме од момената живота, пророчки потврђених, како у Старом тако и Новом Завету, али и у историји Цркве.

Један од кападокијских отаца, Свети Григорије Ниски, вели следеће: «Говорим о великој тајни побожности, како се Бог јавио у телу; о Ономе који беше у облицију Божијем и живео је међу људима, у лику роба; о Ономе који пошто је усвојио као залог трулежну природу тела, коју је узео на Себе преко непорочног дјевства, освећује заједно с њом, у нетрулежности, заједничку природу, преко оних који се с Њим сједињују, причешћивањем тајном, хранећи Своје тело, то јест Цркву, и уређујући

на достојан начин удове који расту вером у заједничко тело... Оснивање Цркве јесте стварање света изнова: у њој, по речи пророка ствара се ново небо које је свод вере у Христа, како рече Павле ("Стуб и тврђава истине"); утемељује се нова земља, која упија кишу што на њу долази; саздаје се други човек, који се обнавља рођењем одозго, по лику Онога који га је створио...». У сагласности са својим наведеним братом, велики кападокијац, Свети Василије рече следеће: «Побожно и незаситиво дело за богољубиву душу јесте да се непрестано сећа Бога; али је превише смело да се говоре ствари о Богу, јер се ум не може попети до Његове величине, а реч, са своје стране слабо исказује оне ствари које ум ствара. Ако је, дакле, наша реч нижа од ума, зар није неодложна потреба за ћутањем, да не бисмо случајно слабошћу речи ставили у опасност тајну говорења о Богу?.. Нико није тако слеп да толико много превари самога себе мислећи да се попео на највиши врх богопознања, него ће утолико више изгледати да напредује у богопознању уколико више буде осећао своју немоћ... Говорићу, али о Богу не толико колико јесте и шта јесте Бог, него онолико колико је нама могуће. Не одричемо се да гледамо у небо и посматрамо га толико колико можемо, мада га

не можемо прећи и обухватити оком место између неба и земље! Исто тако и сада, slabим речима, испунимо веру, а у нашој целој речи оставимо нека победи величанство божанске природе. Јер ни језици анђела, ма какви они били, нити арханђела, сједињени са свом словесном природом, неће је моћи достићи до само у малом делу, и никако се у потпуности не изједначује». Опет позивајући се на Светог Григорија Богослова, Кападокијца, и блиског пријатеља већ поменутих, слушамо следеће учење: «Његовог рођења не би било (савршено), ако би било обухваћено твојим умом, који не зна ни твоје сопствено рођење... Пре си се много уморио да би нашао објашњење коагулацију клијања егзистенције, формирања, појаве, везе душе са телом, ума са душом, речи са умом, кретање тела, његово рашћење, асимилацију хране, осећање, памћење, сећање и свега другог од чега си састављен; и како неке од ових припадају двома човековим странама, души и телу, а друге су подељене између душе и тела, а неке узима једно од другог. Јер својства чије се усавршавање чини касније, имају своје законе метнуте уједно са рођењем. Па ни тада немој да философираш о рођењу Бога, јер није ствар без опасности. Јер ако знаш твоје рођење, без сумње не знаш Божије; а ако не знаш ни

твоје, како можеш знати Божије? Јер колико је теже замислити Бога неголи човека, утолико је теже умом схватити и рођење одозго од твога рођења. Али ако пак твој ум о не може разумети, ипак из тог разлога не сумњаш да си се родио Због твоје сумње дошло би време да избришеш многе постојеће ствари које ниси умом разумео и пре свега самога Бога; јер нећеш моћи рећи да је Он јесте (да Он постоји), ма колико да си ти смео и ма колико да си душеван кад је реч о сувишим стварима».

Свакако, учињена референца везана је за вечно рођење Сина Божијег од Оца, али са истом бригом треба се посматрати и оно у времену, од Пресвете Дјеве. Синтезирајући мисао Светих Отаца у томе кадру, један од савремених теолога закључује следеће: «Максимална Божија љубав према човеку показује се у дијалогу где улази и остаје у векове са сваком човеком који хоће, примањем човечанске природе од Његовог Јединородног Сина. Јер Он узевши у Своју ипостас нашу људску природу, постаје и као њен носилац, Син Очев. И налазећи се у вези с нама преко заједничке људске природе, и нас чини заједно синовима Очевим са Собом, желећи, дакле, да и ми актуализујемо то својство дато нама, или љубав

Бога као Оца према нама и нашу према Богу као Оцу. Тако је Исус помирио Бога са људима на највишем нивоу, на нивоу односа између Оца и синова, или Брата и браће... Син Божији постаје и рађа се као човек са обадве стране (природе), јер се зачиње од Дјеве, узима, дакле, истиниту човечанску природу од људског истинитог створења. Будући створен, Он је без греха као Адам пре пада; будући и рођен ипак има пропадљивост од Адама после пада (Адамова). Обадве сједињује јер се рађа од Дјеве. Само тако може спасити човека, умревши за њега, али и васкрсавши... Спасова људска природа беше подигнута на стање до кога тежи наша аутентична природа. Не би се могао зачети од Дјеве, да није била људска природа, природа Логоса Божијег и не би била безгрешна да се није зачала од Дјеве. А будући безгрешна и примљена од Логоса Божијег, људска природа могла је бити медијум читаве комуникативности Логоса, са свим њеним последицама». Тај однос у општем смислу налазимо и у црквеном песништву, приступачнијем вернима, и наиме: «Тајна од века скривена и анђелима непозната, Тобом Богородице на земљи јави се. Бог оваплотивши се у несливеном сједињењу, и крст вољно нас ради

*примивши, којим васкрсавши
првосазданог, спасе од смрти
душе наше».*

Драга браћо и сестре, Божић је породични празник. У њему треба да се радује и весели цела породица, која је црква у малом. Нажалост живимо у веома тешком времену где се појам породице искривио, извитоперио, и није онај који треба да буде. Породица је разбијена, па чак и међу онима који се зову православни хришћани. Ми морамо остати на библијском и традиционалном њеног схватања. А ово говоримо због тога јер се породица заснива само светом тајном брака између мужа и жене (Пост. 1, 27; Мт. 19, 4). Само је то од Бога благословени однос, и њиме се продужује људски род у целини, па и наш српски (Пост. 1, 28). Тужно је чути да у нашем народу више сандука неголи колевки. Више умире него се рађа. Неко је прорачунао да у Србији да млади преко 30 година први пут постају очеви и мајке. А колико их има неудатих?

Колико неожењених? Бадава нам богатство ако ће наш род убрзо нестати. Коме ћемо га оставити? Коме ћемо оставити наше предивне Српске Земље?

И на крају, захваљујемо Вам се свима на помоћи и милодару који сте дали Вашим црквама, манастирима, Епархији, и свакоме ономе коме је било потребно. Јер не заборавите да сте то дали Христу (Мк. 9, 41). Хвала и свима Вама који сте помогли браћу и сестре, у болницама и домовима, на било који начин током ове пошасте која нас је снашла. Нека Вас Богомладенац Христос награди својим вечним добрима на небесима.

Од срца Вас поздрављамо радосним речима:

**ХРИСТОС СЕ РОДИ!
ВАИСТИНУ СЕ РОДИ!**

**Срећна и Богом благословена
2022. година спасења!**

Ваш молитвеник пред Господом,

ЕПИСКОП КАНАДСКИ

+ Мишић Драга

ХРИСТОС

*Иван Сергејевич Тургењев
„Живе мошти –
изабране хришћанске приче“*

Бидео сам себе као младића, готово дечака, у ниској сеоској цркви. Као црвене мрље тихо су пламсале пред старинским иконама танке воштане свеће. Дугин венчић окруживао је сваки пламичак. У цркви је било мрачно и тмурно... Али преда мном је било много света. Све саме русе, сељачке главе. С времена на време оне би почеле да се таласају, падају, опет се дижу, као зрело класје кад га летњи ветар узбурка као лаки вал.

Одједном, некакав човек приђе отпозади и стаде тик уз мене. Нисам се осврнуо на њега, али сам истог часа осетио да је тај човек – Христос. Ганутост, љубопитство и страх наједном су ме обузели. Учинио сам напор... и погледао

свог суседа. Лице као свако лице – налик на сва људска лица. Очи гледају мало увис, пажљиво и кротко. Усне склопљене, али не стегнуте; горња усна као да почива на доњој. Невелика брада раздвојена. Руке скрштене и непомичне. И одећа на њему је као код других.

Та какав је то Христос! – помислих. – Тако прост, једноставан човек! Не може бити!

Окретох се. Али нисам успео ни да одвратим поглед од тог простог човека кад сам поново осетио да то управо Христос стоји поред мене.

Опет сам учинио напор... и опет угледао исто оно лице, налик на сва људска лица, исте оне обичне, иако непознате црте.

И мени одједном постаде мучно – и ја се пренух. Тек тада схватих да управо такво лице, налик на сва људска лица – и јесте лице Христа.

СВЕТИ МАРДАРИЈЕ ЉЕШАНСКО-ЛИБЕРТИВИЛСКИ И СВЕАМЕРИКАНСКИ

Мирослава Полић

Од младости си Христа безгранично љубио, цијелог живота само Њему служио, једино си Бога Творца слушао, ријеч Љубави Божије свима проповиједао, љепоту дома Господњег си заволио, Мардарије новојављени Просвјетитељу, Цркве Христове градитељу, зато те Човекољубиви Господ вјечном славом Царства свога на земљи и на небу прослави.

Међу свештенослужитељима који су у прошлом, двадесетом, веку началствовали у Саборној цркви Светог архангела Михајла у Београду били су Јован Максимович, потоњи Свети Јован Шангајски и Санфранцискански; Николај Велимировић, потоњи Свети Николај Охридски и Жички; и Иван Ускоковић, потоњи Свети Мардарије Либертивилски и Свеамерички. Његове нетељене мошти обретене су у мају 2017. године у његовој задужбини манастиру Светог Саве у Либертивилу. Одлуком Светог Архијерејског Сабора Српске Православне Цркве на редовном заседању маја 2015. године владика

Мардарије Ускоковић, први српски Епископ амерички, прибројан је Сабору светих и молитвено се прославља 12. децембра на дан упокојења.

Целокупан живот Светог Мардарија од дечачких дана, када је као средњошколац долазио у Саборну цркву као да је био одговор на литургијски возглас „Светиње светима“ којим се свештеник обраћа верном народу, и нама данас, позивајући да приступимо светој тајни причешћа. Позив на светост ради заједнице са Светим, на живот за Христа и у Христу одредио је његов живот.

Иван Ускоковић је рођен у побожној и угледној породици од оца Петра (Пера) и мајке Јеле у селу Корнет у Љешанској нахији у Црној Гори 1889. године. Крштен је у сеоској цркви посвећеној Светом Ђорђу у чијој близини је био манастир који по предању потиче из доба Немањића. Остаци манастирског утврђења постоје и данас. Иван је прве школе

завршио у Ријеци Црнојевића и на Цетињу. Већ у једанаестој години је тражио од црногорског митрополита Митрофана да га закалуђери али није од њега добио благослов. Посета са школом Ловћену „том словенском Парнасу“ и гробу владике Његоша „јасновидог, бесмртног песника словенства“, како је владика Мардарије касније записао, „одредило је моју судбину“. Он је одлучио да оде у Београд на даље школовање што је за оно време била ретка прилика и прави подвиг. Мајка Јела је га испратила и благословила зато што није одлазио ради каријере и световних циљева него с жељом „да на један шири начин послужи духовним узорима нашег рода“.

Иван је као гимназијалац свако јутро на путу ка школи, као и свако вече по повратку из школе, одлазио у Саборну цркву и у њој се дуго молио с једном мишљу и жељом: да се замонаши. „Још у то време, како је сам касније говорио, створио је навику да свко вече моли Бога да благослови службу Њему, Њему и Словенству - тако драгом моме срцу.“ Митрополит Димитрије је услишио његову молбу и написао му препоруку за владика жичког Саву. Иван је убрзо потом, без знања родитеља пешице из Београда отишао у Студеницу. Било је то 1905. године на празник Ваведена Пресвете Богородице, уочи његовог шеснестог рођендана. После кратког периода искушеништва, као некад Свети Сава противно вољи родитеља Иван се замонашио у светој царској лаври

Студеници добивши име Мардарије. У Студенци је боравио годину и по дана и одлуком Светог Архијерејског Синода Српске Православне Цркве шеснестогодишњи јерођакон одлази на школовање у Русију, за њега Свету Русију, у Москву.

Његов дванаестогодишњи боравак у Русији био је много више од обичног школовања и био је обележен, баш као што се молио, „служењем Богу и Словенству“. Као храбар и бескомпромисан војник Христов у току службе у Русији, и касније у Северној Америци, стекао је и много непријатеља који га нису могли зауставити ни поколебети. Похађао је и завршио семинарије у Житомиру (Украјина) и Кишињеву (Молдавија) и угледну Петроградску духовну академију и Правни факултет - црквено право. Веровао је у потребу јединства словенских народа, идеје пансловенства и по својим надахнутим беседама био је познат и радо слушан у Петрограду и другим местима у којима је боравио. На његове беседе су долазили и чланови царске породице Романов, он је служио у Царском селу. Имао је част да служи у Теодоровском господаревом сабору, Знаменској цркви кад је долазио и причешћивао се Свети цар страсотерпац Николај са својом породицом. Написао је, у току боравка у Русији, неколико књига међу којима су „Завет Руском народу“, „Зборник проповеди“ и „Христов тихи угао“.

Свети Мардарије је добро знао да је служење Христу неодвојиво од служења ближњем. У току

ТРОПАР, ГЛ. 4

ОД МЛАДОСТИ СИ ХРИСТА БЕЗГРАНИЧНО ЉУБИО, ЦИЈЕЛОГА ЖИВОТА САМО ЊЕМУ
 СЛУЖИО, ЈЕДИНО СИ БОГА ТВОРЦА СЛУШАО, РИЈЕЧ ЉУБАВИ БОЖИЈЕ СВИМА
 ПРОПОВИЈЕДАО, ЉЕПОТУ ДОМА ГОСПОДЊЕГ СИ ЗАВОЛИО, МАРДАРИЈЕ НОВОЗАВЕЉЕНИ
 ПРОСВЕТИТЕЉУ, ЦРКВЕ ХРИСТОВЕ ГРАДИТЕЉУ, ЗАТО ТЕ ЧОВЕКООЉУБИВИ ГОСПОД
 ВЈЕЧНОМ СЛАВОМ ЦАРСТВА СВОГА НА ЗЕМЉИ И НА НЕБУ ПРОСЛАВИ.

КОНДАК, ГЛ. 8

ИЗ КОРНЕТА СЕЛА ЉЕШАНСКОГА, ЦРКВЕ ГОРЕ ПЕТРА ЦЕСТИНСКОГА, КАО НЕБОПАРНИ
 СИ ОРАО ПРЕКО ГОРА И МОРА ПРЕСТАО, ОД ЦАРСКЕ РУСИЈЕ ДО ДАЛСКЕ АМЕРИКЕ,
 МАРДАРИЈЕ НОВИ БОГОЉУПЧЕ, ХРИСТА БОГА СВИМА СЕЉЕДОЧНО, СЕВЕРСЛОВЕНСКО
 БРАТСТВО СИ ШИРИО, ЛИБЕРТИВИЛСКИ ХРАМ САГРАДИО, ПОНИЖЕНИХ И СИРОТИХ
 ДОБРОТЕОР БИО И ПОСЛЕ СМРТИ СЕ РАДУЈУЋИ ВЈЕЧНОМ ЦАРСТВУ БОЖИЈЕМ.

*Тропар и кондак Светом Мардарију Либертивилском
 је написао Митрополит црногорско-приморски Амфилохије*

школовања и пастирског служења у Кишњеву он је учио присуство бројних етничких група и код свих присутног сиромаштва и немаштине којом су нарочито била погођена деца. Тада је настала и његова књига „Христов тихи угао“, тихи угао из кога Христос посматра свет и свакога од нас како се понашамо. Сав приход од продаје те књиге наменио је Прибежишту за немоћне старице које је било задужено за старање о немоћним старицама, бившим наставницама, свештеничким супругатама и мајкама одрасле деце која о њима нису могла или хтела да се старају. Осим што је са оснивачем пуковником Иваном Георгијевичем Коваљацијем сакупио новац за његово Прибежиште прводио

је са њим читаве вечери са тим несрећним старицама. „Моја лична радост због пружене ми могућности да им помогнем подстакла ме је да напишем омању књижицу „Христов тихи угао“. На њеним страницама позивао сам становнике Кишињева да материјално помогну овај подухват, а завршио речима о радости коју би свакоме од њих пружила сама свест о томе да су омогућили срећу овим беспомоћним старицама. Ја и данас, после толиких бурних година, још осећам свој удео у тој срећи“ записао је много касније владика Мардарије у својим мемоарима „Недокучива Русија“.

Већ прве године боравка у Кишињеву као млад јеромонах успоставио је контакт са

представницима свих етничких и верских група и основао добротворну организацију под називом „Кап млека“. Он је видео да многа деца у Кишињеву, а ту децу је кришом ујутру пратио из предграђа у којима су живели сиромашни до школа у које су ишли, и видео и чуо да они гладни крећу у школу. То га је посебно погодило и онда је рекао и написао „ни једно дете у овом граду ако смо имало људи и у неког Бога верујемо не би требало

да пође у школу без једног парчета хлеба и једне шоље млека“. Он је већ тада био прослављен и омиљен као проповедник и предавач, све приходе које је добијао, све је давао за „Кап млека“ и постао је изузетно поштован од свх етничких и верских група у Кишињеву. И кап по кап и та деца су имала бар оно што је најосновније. Мајке раднице су сваког јутра доносиле своје бебе, којима је била обезбеђена храна и целодневна нега. Људи у том граду

УСНУЋЕ У ГОСПОДУ СВЕТОГ МАРДАРИЈА

Владика Мардарије је служио и радио све док га болест није савладала. „Његова духовна и интелектуална снага нису никада биле у питању, чак и кад је био близу умирања“.

Владичин дугогодишњи пријатељ и сарадник, свештеник Живојин Ристановић оставио је писано сведочанство о последњим данима владичиног кратког живота на земљи и часу када је његова душа напустила то слабо и измучено тело:

„Десетог децембра био сам у Аликвити, Пенсилванија, где сам, пословима Цркве остао неколико месеци. Око поноћи зазвонио је телефон. Јављали су из болнице у Ан Арбору, да је Владика Мардарије на умору и да жели да ме види. Сутрадан, 11. децембра, око пет часова после подне, отишао сам у болницу. Болничарка ме је позвала у његову собу. Приближавајући се соби, чуо сам његов глас. Пред отвореним вратима сам застао. Владика је лежао на леђима и нетремице је гледао горе, над собом. Као да се са неким разговарао, он је гласно понављао молитву. Лагано сам ушао у собу и стао. Владика се и даље, без престанка гласно молио. Та молитва била је његова, неписана и никада прочитана. Молио се на српском, па би затим прешао на енглески и руски језик, па опет на српски. Тешко је по сећању написати ту молитву текстуално. Остале су ми у свежој успомени ове речи:

„Прими, Оче небески, мене слугу Твога ... отпусти прегрешенија ... смилуј се на народ мој, децу духовну... Господе, прислони ухо Твоје и чуј вапај сирочади мога брата Стана (владичин брат погинуо у аутомобилској несрећи 1934. године и оставио двоје деце) ... Смилуј се на све нас недостојне ... Спаси и помилуј род српски и православни, дом

нису то заборавили. Посебно је био дирљив опроштај када је јеромонах Мардарије по завршетку богословије напуштао Кишињев. Припадници свих етничких група су изашли на железничку станицу да испрате „нашег Мардарија, тог мудрог и лепог Црногорца“ тако су говорили о њему дарујући му сви заједно један златни свештенички крст у знак љубави и захвалности.

Као у Кишињеву јеромонах Мардарије је и у Петрограду „од

убоге удерице до Христовог храма, проносио реч проповеди скупљајући за бедне не једну стотину хиљада рубаља.“ Био је неуморан прегалац за словенску ствар и скроман друштвени радник у монашкој ризи. Обилазио је и мисионарио међу ратним заробљеницима словенског порекла. Брига о том најмањем брату, најмањој сестри, та харитативна, социјална нит без које нема делотворног хришћанства била је код њега увек присутна. Он је био,

краља нашега и всја православније христијани. Опрости, Боже, као што и ја опраштам свима ... свима. Амин.“

Најзад сам решио да га ословим. Мислио сам да ме не види, па сам рекао: „Владико, видите ли ме: дођох да Вас обиђем.“ Гледајући и даље у исту тачку, Владика рече: „Знам да си ту, видим те ... стално те видим и када ниси са мном ... хвала.“ Затим опет понавља исту молитву. Болничарка му у пролазу поправља јастук. Владика тек онда погледа око себе. Ја му приђох и пољубих руку. Он се заплака. Усне му задрхташе, хтеде да нешто каже, сузе потекосе као бујица из очију. Сео сам и чекао ... Затим се на лицу владичином појави израз тешкога умора и малаксалости. Тешко је дисао. Руком даје знак болничарки да изађе, па мени показа на столицу крај кревета. Сео сам и чекао ... „Хвала ти што си дошао ... Ето, ја се помирих са Господом, ... спреман сам ... моли се за покој моје душе.“ Даље није могао... Одједном је заспао као човек који је превалио тежак и заморан пут ... Најзад, увече, 12. децембра, он је затражио воде. Болничарка је принела чашу. Владика је погледао у мене и рекао тихо: „Ти, оче Жико, ти ме напој.“ Узео сам чашу од болничарке. Она је полако подигла главу владичину са јастука. Ја сам му дао воде из мале кашичице једном, два пута ... Владика је одједном погледао горе и снажно забацио главу ... Владика Мардарије није више дисао ... Погледао сам на сат. Било је тачно 9:45.“

Плодове свога рада Владика Мардарије није дуго уживао. Блажено се престаvio Господу 12. децембра 1935. године, у 9:45 часова увече, у 46. години живота. Умро је у болници Ан Арбору, у Мичигену. На вест о његовом упокојењу, парастос Владици Мардарију служио је Патријарх Варнава са архимандритом Викентијем и двојицом ђакона у патријарашкој капели.

као што је за себе и говорио - Божји свештеник мира и љубави.

„Понижени и увређени“ су у његовом срцу имали посебно, тачније прво место. Дар милосрђа осведочено један је од највећих дарова које је он добио од Бога. Сав његов живот био је прожет милосрђем према потребитима које му је сам Бог слао и то у великом броју. Много тога ће заувек за нас остати тајна коју само Бог Свевишњи зна.

У исто време, цео свој живот у души је носио бреме своје отаџбине. На пример, успео је да прикупи око 300 хиљада рубаља за помоћ Црној Гори“ писао је о јеромонаху Мардарију лист „Јутро Русије“ из 1916. године. Када је на полоничком путовању са студентима духовне академије био у Светој Земљи у дану када је на Голготи служио свету Литургију у току богослужања је сазнао да је Аустроугарска објавила рат малој Србији и бомбардовала Београд. Није се вратио у Русију са осталим студентима, одмах је отишао у Србију да послужи свом народу, да се придружи српској војсци као свештеник. Међутим кад му је речено колико би у Санкт-Петербургу значило његово присуство и наставак проповедничког рада о ослобађању Словена, вратио се у Русију и наставио свој рад.

По Божјем промислу јеромонах Мардарије 1917. године која је за Русију била тако бурна и трагична долази у Америку и у новој средини и „у новом добу које се рађало у бетону и челику“ наставља мукотрпан

мисионарски, апостолско-пастирски живот и рад. Одлуком Светог Архијерејског Синода Руске Православне Цркве његово ново послушање је било да у оквиру Руске црквене мисије у Америци и Канади руководи српском мисијом. Убрзо је увидео колико је Србима који су већ почетком деветнаестог века почели да пристижу прво у Америку а затим и у Канаду потребно да се окупе и црквено организују и предано је радио на томе. Архимандрит Мардарије је од стране Светог Архијерејског Синода Српске Православне Цркве 1923. године прво постављен за администратора Епархије америчко-канадске, а 1925. године и за њеног првог Епископа, док је хиротонија обављена 1926. године уочи празника Цвети у Саборној цркви у Београду. У међувремену, од доласка у Америку до хиротоније, владика Мардарије је три године, од 1920. до 1922. био настојатељ манастира Раковице и управник монашке школе при манастиру.

Владика Мардарије је пожртвовано и неуморно радио на организовању епархије у Америци суочавајући се с многим проблемима међу којима су највећи проблеми били српска неслога, његова тешка болест и хронична несташица неопходних финансијских средстава. То се посебно односило на изградњу манастира у Либертивилу. Као велики духовник и визионар знао је да су манастири увек били средишта окупљања српског народа и да је један такав духовни

Архимандрит Севастијан (Дабовић) и Владика Мардарије

Своју жртву Владика Мардарије оставио је у аманет (την κλην παραθηκην, „добро завештање“, 2 Тим. 1, 14), не само Истоку већ и Западу, па чак и муслиманима. Навешћемо сведочанство муслимана Н. Н. који је пронашао Христа. Његов преображај и окретање ка Господу довело га је прво до Римокатоличке цркве. Његов искрен прелазак у хришћанство и реално осећање присуства Христа Спаситеља није испуњено у цркви у коју иде на недељна богослужења. Н. Н. у последњих 7-8 година понекад и сваког дана у недељи долази на молитву у манастир Светог Саве у Либертивилу на јутрење, вечерњу службу. Своје прилоге усмерио је на манастир Светог Саве. Н. Н. се увек моли поред крипте Светог Владике Мардарија. Увек иде право где су похрањени земни остаци нашег првог Владике. Упитан зашто баш ту одговорио је: *„Док се молим у манастиру Светога Саве волим да стојим поред моштију архиепископа Мардарија. Спокој и снага коју ту осећам умирују мој ум и мисли, чини да ми се рамена и врат опусте... У молитви са Владиком Мардаријем, у славу Божију, молим се за спасење мог 81-годишњег оца, мог млађег брата... ту ми је лако да се молим како би лакше чули у своме срцу позив Христов...“*

свесрпски центар неопходан Србима који живе у Америци и Канади. Његовим великим напором купљено је у Либертивилу земљиште за организовање манастира, сиротиште, дом за стара, немоћна лица и део одређен за гробље. То је било време дубоке економске кризе, велике незапослености но ипак, и у

таквим околностима народ је давао, прилажући за манастир колико је ко могао.

Сам владика Мардарије је врло мало пажње посвећивао себи, слабо се хранио, много путовао а „сав свој новац од оскудне плате, такорећи до последњег цента, узиђивао у здање манастирског храма, чак и што је

тражио и добијао од своје најуже родбине у жаркој жељи да до краја живота, који је сваког дана постајао све извеснији и очигледнији, сагледа завршено своје велико и свето дело, из силне неизмерне љубави за српски народ и Српску Цркву...Кад се налазио у Либертивилу, устајао би с првим знаком зоре и долазио на радилиште и заједно са радницима, уз велики физички напор, пословао на скелама око растућег здања храма...Кад није радио на здању он је по манастирском имању засађивао разне дрвеће, уравњавао постојеће стазе и правио нове, или прокопавао јарке за одвођење воде.“ Дешавало се да од Чикага до Либертивила удаљеног око 68 километара на бициклу преноси цигле за манастир. „Да би се уштедело, јер није се имало одакле узети“ говорио је. До скоро је било живих сведока који су знали колико се њихов владика жртвовао због чега су за владика Мардарија говорили „цркву гради, умире од глади“. Но теже од свега падала му је неслога и непријатељство појединаца, међу којима је било и свештеника, тако да је у посланици

за Васкрс 1934. године непосредно пред његову кончину болно завапио: „Остављен сам себи, у овој чемерној долини плача, нариче и данас, многи наш исељеник у Америци. А да ли да вам се пожалим, браћо моја, и ја, ваш Владика, на дан опште радости Ускрса? Да и за мене је данас Петак. Помоћи ниоткуда... Жалости од свију, радости ниоткуда. У манастиру Светог Саве у Либертивилу, на обалима реке Дис Плеин, као некад на обалама реке вавилонски библијски народ, седим и ја и горко плачем. Седамнаест година мога служења Богу и народу у Америци стрпљиво сам носио свој крст, некад лакши, некад тежи, али данас ми је тај крст тежи него икад, и некада пун идеала да вам послужим и нешто трајно за вас учиним, данас изнемогао, клецајући и падајући под теретом свог крста, ваш Владика обраћа се пастви својој широм Америке, и из све гласа болно виче: Људи, браћо, има ли међу вама човека који ће ми помоћи понети мој тешки крст? Или су ваша срца толико окорела, да, уместо помоћи, ви још тежа бремена товарите на моја

изнемогла леђа.“ Због оних који су, уместо да помогну његов племенити труд отежавали га и непријатељски се према њему понашали владика Мардарије је патио, није их кажњавао ни осуђивао већ се молио „Господе опрости им јер не знају шта чине“.

Манастир - сиротиште Светог Саве освећен је 6. септембра 1931. године. Том приликом у Американском Србобрану објављено је обавештење о свечаности следеће садржине: „На Лебор-деј 6. септембра ове године биће велика свечаност. Тог дана биће довршена манастирска црква, која ће бити посвећена нашем највећем просветитељу и учитељу Светом Сави. Тог дана у 9 сати пре подне почеће света архијерејска Литургија, коју ће служити Његово Преосвештенство господин Епископ Мардарије са свештенством. Све околне српске колоније овог пута спремају се да још у већем броју него ли прошлих година посете на овај дан наш једини српски манастир у Америци. Надати је се да ће наш народ не само из околних манастиру колонија него и из даљих места доћи у великоме броју да тиме докаже колико му је на срцу ова наша света народна установа. Поред састанка и виђења са својим владиком наши људи ће имати прилику да на тај дан у манастиру виде своје старе познанике и пријатеље, које иначе можда у другом месту не би нигде у животу више видео“.

Владика Мардарије је уснуо у Господу 12. децембра 1935. године у 46. години живота и сахрањен је у својој задужбини манастиру

Светог Саве у Либертивилу. Његове нетељене мошти сведоче да је Господ свог храброг и верног слугу „у новом добу које се родило у бетону и челику“ „вјечном славом Царства свога на земљи и на небу прославио“ а нама дао пример за углед и опомену за малодушност и маловерје.

Чудесно и узбудљиво житје Светог владике Мардарија је посебно поучно и за децу јер је он прави, стварни Христов јунак а не лик из бајке. Зна се да је Владика за живота с амвона често молио „Васпитавајте младо покољење да вјерује Цркви и воли отаџбину, завјештајте им завјете јеванђељске и предака својих. Сејте у њиховим душама и срцима оно што је добро и разумно. Љубите једни друге као што Христос љуби нас“.

Православна издавачка кућа Orthodox Lighthouse је, с благословом Његовог Преосвештенства Епископа источноамеричког г. Иринеја, приредила је дивну књигу Житије Светог Мардарија у слици и речи и тако омогућила да се деца већ у раном узрасту упознају са једним савременим Христовим ратником, Христовим јунаком и родитељима олакша хришћанско васпитање деце у чему ће и сам Свети Мардарије помоћи ако му се за то буду молили.

ПРЕОБРАЋЕЊЕ ЈЕДНОГ ИНДИЈАНЦА

*Професор Јанис Хаџиниколау
из часописа "Синаксис"
превод са грчког Сања Павков*

Пут једног Индијанца, поглавице племена Mohawk у наручје православне цркве. Једна савремена прича православне "јуродивости" у индијанским резерватима у Канади.

Субота увече. Осветљење је оскудно. У руској митрополитској цркви Светих апостола Петра и Павла вечерње је тек почело. Сенке силуэта малобројних верника добијају тродимензионални облик док чекају да запале свеће пред чираком. Величанствени иконостас је израђен почетком века од стране искусних мајстора.

Ово ми је други пут да ту дођем на вечерње за ових неколико година. "Светлости тиха," на словенском језику ствара осећај унутрашњег мира и одмора. Сва твар се тада моли за дан који је прошао и за дан који долази. Након лудила протеклог дана, ово склониште молитве укроћује звери ума.

У полумраку разазнајем неке фигуре. Једна рускиња старица са унуком, један висок мршав мушкарац средњих година, млада девојка од отприлике петнаест година, млад пар са двоје деце. И

одједном ми привлачи пажњу нешто поред великог прозора.

Разабрао сам силуету човека, различитог од других. Био је то један педесетогодишњи Индијанац са изражајним карактеристикама лица и косе везане у реп, који му је допирао до појаса. Поглед ми се зауставио на њему. Заиста чудна фигура.

На крају богослужења, нисам више могао да кријем знатижељност, па сам му пришао да се упознамо.

- Ја сам Јанис - представио сам му се на енглеском - Добродошао.

- Ја сам Владимир - одговорио ми је.

- Ја сам Грк, а ти? - питам га.

- И ја - одговара ми.

Запрепастио сам се. То је била последња ствар коју сам очекивао да чујем!

- Говориш ли грчки? - питао сам.

Мало се замислио, па ми је одговорио на грчком:

- У почетку бјеше Логос (Ријеч), и Логос бјеше у Бога, и Логос бјеше Бог.

Завршавајући цитат, од срца се насмејао. Нисам знао шта да кажем.

- Ја сам Индијанац - кратко ми је рекао - Али се са друге стране осјећам као Рус и Грк и Србин и Румун, јер знаш ја сам православцац.

Очи су му засјале, као и моје срце. Тако сам се упознао са Владимиром.

Његово право име је било Франк Натање, пре него што постао православац и на крштењу добио име Владимир. Веома сам желео да сазнам његову животну причу, из радозналости али и интересовања за њега истовремено.

Много касније смо постали и пријатељи. Често смо разговарали шетајући, углавном у његовом индијском селу. Показао ми је и научио ме много чему непознатом нама белцима. Увек на једноставна и ненападан начин. Без трага надмености. Поред њега сам имао снажан осећај дас ам његов ученик, а када би му то поверио одговарао би да су истински лепе ствари увек обостране. Остаће ми незаборавно у сећању, како сам му у почетку познанства, ношен својим младалачки ентузијазам, стално постављао тешка питања. Он би ми тада равнодушно одговарао:

- Не знам, хоћеш ли ми ти рећи?

А једном, када сам се већ уморио слушајући “не знам”, па га упорно молио да ми нешто више одговори, сажаливши се на мене, рекао ми:

- Е! Кад толико инсистираш, рећи ћу ти, али прво ћу питати моју пријатељицу.

Скочио је, а затим се испружио на земљу, прислонивши уво на тле.

- Шта то радиш? - питао сам .

- Питам земљу - одговорио ми је и пре него што сам дошао себи од изненађења, наставио је:

- Попут Аљоше Карамазова.

Од тада никада више нисам инсистирао на одговорима. Заједно са њим сам изненађен пратио

изненади гром који рађа кишу, а која опет храни земљу.

Пре неко време нас је Владимир заувек напустио. Његова смрт и његов тестамент су ме дубоко дирнули. Сада када сећање на њега уместо да бледи, јавља ми се често у уму, решио сам да запишем догађаје, слике, сећања, његове речи и изразе, дајући кратак преглед његовог присуства међу нама. Надам се да ће и моје уво чути бурну тишину мајке земље Владимира, за мене Карамазова.

Рођен у је индијанском резервату Caughnawaga, надомак Монтреала у Канади, где је живео до своје смрти. У селу данас живи 5.000 Индијанаца. Изграђено је из фонда владе, поред реке, а у њему живе већина Индијанца те области. Индијанци, као једини домороци Америке, заједно са Ескимима, уживају посебне привилегије и третман, јер су уступили огромне површине “мајке земље”, како је називају, својој браћи белцима. Ове привилегије, као што су то да им није потребан пасош и да добијају дотацију од државе, понекад се тумаче као намеран покушај белаца да држе Индијанце необразованим, што је у великој мери истина.

Процент алкохоличара међу њима је веома висок. Борба за групни опстанак им је главна дневна брига, заједно са очувањем своје традиције, на коју су веома поносни. Управљају на јединствен начин, који може много тога научити наше “цивилизоване” политичке и социјалне структуре.

Врховни управни орган је Конфедерација свих индијанских племена. Постоји поштовање према вођама (поглавицама) и старцима и старицама свих племена, које се преноси из генерације у генерацију. Љубав и поштовање једних према другима је темељ Конфедерације. У селу Saughnawaga живе три индијанска племена. Већина су међутим из племена Моhawks. Село постоји од 1600 године и главни је центар племена Моhawks. Традиционално, Индијанци су увек били рибари, ловци, дрводеље и кожари. Нове генерације се више баве изградњом челичних конструкција и грађевином.

“Наше село”, рекао ми Владимир, “заједно са многим другим индијанским резерватима, претворено је у великој мери, у 18. веку, у римокатолички протекторат. У ствари су католички мисионари захтевали по сваку цену, групни преобраћај свију и то на силу. Не са

љубављу, него са омчом око врата. Презадили су њихове вековне традиције и користили друге као одскачну даску за своје сопствене планове. И ја сам до своје 32 године корачао овим утабаним путем. Као што је говорила моја мајка, која је била поглавица племена:

“Дању си Римокатолик за очи света, а ноћу Индијанац за очи душе.” Али у 32 години, нисам више могао да подносим овај поводац, ову омчу коју сам носио око врата, те сам се побунио свој начин. Годинама сам истраживао наше корене, научио сам све наше индијанске језике, студирао на универзитетима белаца, што је било неубичајено за Индијанца моје генерације. Радио сам годинама као професор упоредне лингвистике. Много пута сам неправедно играо улогу клоуна у њиховим академским играма, пошто сам за њих био ретка птица, егзотична, са другом врстом крила. Упоредио сам наше речи са њиховим, француским и енглеским,

наше посебности са њиховим. Било је тренутака када сам се осећао да ме посматрају као кад археолози истражују фосиле. Мени су, међутим, ови сусрети различитих култура, без обзира да ли су били узвраћени или не, истовремено доносили и радост и тугу. Моја побуна је грмела, јер је била тиха попут зечијег скакутања. Моја мајка, стуб нашег села, за мене је била извор мудрости и великог бола. Било је мој индијански старац Зосима”.

Дубоко је уздахнуо и наставио.

“Како сам упознао Православље; Мој пут до Православне Цркве био је “тајни пут”, како ми кажемо на нашем језику. Једном ме је њена мрежа захватила и од тада ненаметљиво ходам њеним путем, носећи један тешки Крст. Повод је била лингвистика. Та област ме је увек импресионирао. Похађајући курсеве лингвистике, једном сам био дирнут читајући житије Светих Ђирила и Методија, названих апостолима Словена. Посебно ме је заинтересовало ћирилично писмо и словенски језик. Упитао сам свог професора да ли бих могао негде чути некога да говори словенски. Рекао ми је да посетим једну од руских цркава. Позвао сам телефоном једну цркву и одговорила ми је аутоматска секретарица.

Позвао сам другу цркву и топао пријатељски глас ме је обавестио да је вечерње у 7 часова увече, а литургија недељом у 10 часова ујутро. Питао сам да ли могу да дођем. Наравно - одговорио ми је глас. Рекао сам да нисам ни Рус нити православца.

Одговорио ми је да Православна Литургија није само за Русе, нити само за православне, већ за цео свет. Зато сам скупио храброст да одем у суботу увече да чује словенски и упознам свештеника, који ми је тако лепо говорио. А то је био један свештеномонах из Црне Горе. Име му је било Антоније. И он је сад већ упокојен. Те прве суботе када сам присуствовао православном вечерњем богослужењу у митрополитској цркви Светих апостола Петра и Павла, доживео сам нешто без преседана. Гледајући иконе, слушајући појање, посматрајући земне поклоне (метаније) верника, иконостасе, миришући тамјан, осетио сам са сам нашао “тајни пут”.

Нећете веровати, али од тада мало по мало налазим сличности између индијанске и православне традиције. Негде у мени, ово откриће је изградило мој индијански морал, а негде га и допунило. У почетку сам се осећао као да летим у облацима. Током моје прве литургије сам питао да ли могу да останем и после молитве за оглашене. Рекли су ми: “Седи”. И ја сам сео попут индијанског пса!

Од тада сам често долазио. У почетку, само недељом, затим и суботом, а касније и радним данима, ако су били велики празници. Није прошло много времена, и једне вечери су се верници исповедали после вечерњег богослужења. Било је период Часног Васкршњег поста. На крају су сви затражили опроштај од свештеника. Стављао би им је

епитрахилъ на главу и осењивао их крским знаком. Стао сам и ја у ред.

Рекли су ми:

- Не можеш, ти ниси православац.

Ово је Света Тајна!

- Ма цео наш живот је тајна - рекао сам.

Мало сам размислио и питао их:

- Па како могу да постанем православац?

- Питај свештеника - кажу они.

Није прошло много времена

и пожелео сам да постанем православац. Дана када сам се требао крстити је била снежна олуја, те

нисам могао изаћи из села. Крштење је одложено за празник Ваведена Пресвете Богородице. Тако је и

било. Дали су ми име Владимир!

Много касније од када сам крштен, дошло ми је на ум сећање на једног наочитог српског свештеника, који је био посетио наше село када сам био дете. На мене је оставио дубок утисак његов изглед и понашање. Сећам се да је моја мајка рекла:

- Ево једнога који не пропагира своју истину”.

Прошло је време и одлучио сам да га поново посетим. Овај пут смо кренули малим аутомобилом једног сунчаног дана, ја и двојица пријатеља, опремљени касетофоном и микрофоном, у његово село, Saughnawaga. Предложио нам је да се сретнемо у радио станици Индијанаца, где је већ годинама испуњавао своју дужност коментатора и обећао нам шетње и разговоре у природи. Тако смо га и нашли у радио станици села, са слушалицама на ушима, како

чита јутарње молитвено правило на разним индијским језицима, за редом, након француског и енглеског језика. Наравно његови слушаоци нису могли да га виде како се крсти док чита. Чекали смо га, пуни поштовања, да заврши. Скинуо је слушалице и пришао нам. Било је причљивији и веселији него предходних пута.

- Шта хоћете да вам причам? - питао нас је срдечно се смејући - Шта бисте хтели да научите од мене?

- Причај нам што желиш - одговорио је Грегорије - Нпр. причај нам о свом народу, о вашим прославама, вашој мисији...

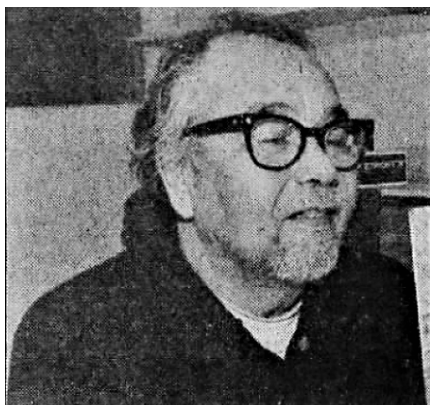
- Много журиш - одговорио је - Једно по једно.

- Дакле, о мом народу...

Прошло је неко време пре него што је одговорио. Седео је у једној фотељи и видело се да му није удобно. Устао је и сео доле на трем, да би се спустио на наш ниво.

“Мој народ је једноставан као и храна коју једе. Поглавица племена је мушкарац, али га бира савет жена - старица племена. Све наше церемоније су групне и изводе се у “дугачкој кући” (long house). Ово има двоје врата. На источна врата улазе мушкарци, а на западна жене. “Дугачка кућа” је врло једноставна, као што је и већина наших ритуала. Код венчања, саставни део церемоније је благослов старца. При сахранама жена и мушкарца, када се тело покојника уноси у “дугачку кућу”, сваког уносе на његова врата (тела покојница на западна, а тела покојника на источна), али им је

глава за време церемоније увек окренута према истоку. Девет дана после сахране имамо заједничку трпезу, али са јелима без соли”.

Онда је изненада скочио, јер се заглавио музички ЦД, који је ставио да се слуша преко радио станице. Ставио је неку другу музику, нешто саопштио и вратио нам се.

“О чему смо оно причали? А! О церемонијама. Показаћу вам “дугачку кућу”, пре него што падне мрак. А сада о нашим празницима. Целе година су празници (овде се слатко насмејао). Славимо средину зиме (4 дана славља), празник снега, празник првих цветова, празник првих плодова са грмља, празник обилног рода (захвалности), прослављамо жетву (4 дана славља), празнике сувишка плодова, кише и семена, а затим се циклус понавља. Нешто

као црквени календару наше свете земље”.

Поново је дубоко уздахнуо и наставио:

“Не говоримо много, не једемо много, не љутимо се много, волимо ово што нам је дано и захвални смо за плодове”.

- Имаш ли можда дувана? - питао ме је.

- Не - рекао сам му.

- Знаш, ми жваћемо дуван, једемо га, а не пушимо. Када пушиш, дуван се претвара у дим, а када га једеш постајеш једно са њим и благосиљаш земљу која га ти је дала. Шта си ме још питао? Ах, да! За моју мисију.

- Шта да вам кажем. Мојим људима су досадили мисионари. Годинама долазе, више да узму него да дају. Не показују никакво интересовање да виде шта ми имамо. Доносе булдожере, све руше, а онда почињу сетву проповеди. Али онај српски свештеник је био другачији. Давао је својим присуством. Није узео ништа од нас, осим једног дела нашег срца. То је оно што сам заволео кад сам касније читао о Светом Герману Аљаском и историју православног мисионарства међу Ескимима. Било је неизбежно за мој ум да упоређује, ма колико се трудио да то избегне.

Сећам се једног Језуита који ми је

Канадска влада одлучила да у једном новом музеју, отвореном у западној Канади, у граду Калгарију, изложи заједно са осталим експонатима и неколико индијанских маски, које је нелегално позајмила из једне “дугачке куће” као предмете народне уметност. Ово је изазвало реакцију Индијанаца, који су одредили Владимира да спроведе истрагу на лицу места, да посети о владином трошку тај музеј и да изложи своје мишљење свом народу и влади.

у лице рекао да има налог да ме научи духовност. Када је отишао, моја мајка је вртећи главом у негодовању, рекла: “ Ми смо, дете моје, духовни народ, а овај би самог Христа, ако би случајно дошао, ставио у школску клупу да га учи”.

- Постоје ли и други православни међу Индијанцима? - питао је поново Грегорије.

- Упознао сам једног православног Ескимана у Платтсбургу и још једног високог по имену Мис Мац. Можда постоје и други за које не знам. А у нашој индијанској болници имамо један брачни пар лекара из Србије, Московиче. Златни људи, посебно воле наш народ и помажу му.

Погледао сам га право у очи.

- Реци нам, ако желиш ону причу о индијанским маскама (објашњење на дну стране). О томе су писале све новине и помињали твоје име. Шта се заправо догодило.

Владимир је сео прекрштених ногу и пошто је неко време размишљао, одговорио нам је:

- За нас су те маске светиња. Ми их увек чувамо у мраку, увијене у свилене тканине. Оне представљају наше свето лице које тражимо. А налазимо га у тишини, у мраку, где налазимо и светлост наше душе. Нашу душу никада не приказујемо на изложбама или под вештачким светлом. Они који су те маске приказали на изложби су изгубили сваки осећај светости, зато и воде рат против нас “у рукавицама”, да је избришу и из наше душе. Ми волимо земљу, јер зна да ћути и да даје плодове. Научили смо да је

кротко волимо и поштујемо. Она нам је као Пресвета Богородица код православаца, кад већ волим да упоређујем. Ипак сам вам доста рекао. Сада устаните да вам покажем моје село.

Ушавши у аутомобил, сео сам на место возача. Владимир је са места сувозача започео да ми објашњава:

- Овде у центру села видимо католичку цркву. Посвећена је St. Kateri Tekakwitha, једној Индијанки, коју је папа прогласио светицом. Имамо у цркви њене чудотворне мошти. Овде је центар народног ходочашћа. Њен живот је био леп попут бајке. По мени је она била Христа ради јуродива. Била је јуродива по благодати. Копала је рупе у снегу, да би очистила своје срце. Моји сународници, који су постали католици, не воле много католичку пропаганду, али поштују своју светитељку, а њихово притисак на Ватикан је довео до њеног сврставања у ред светих. Поред цркве се налази један мали музеј. Тамо можете наћи карту конфедерације, на којој су детаљно описана сва индијанска племена, симболи, бројеви, места одакле историјски потичу, њихов пут кроз историју, њихови језици. Све је то постало део овог музеја. Настави сада овде десно. Ово је наш Културни центар. Изнад њега је радио станице где смо се срели. Тамо припремам емисије. Сада за време Триода, а затим током Часног Васкршњег поста, пуштам много западне духовне музике и по мало православног појања, да не бих никога изазвао. Индијанска духовна

музика није дозвољена у радио станици, већ само у “дугачкој кући”. Културни центар субвенционише држава белаца. Спољашње снаге из “цивилизованог” света желе да нам помогну само на папиру, а у ствари желе да нас угуше, да нас понизе, да нас исцрпе, не толико нас, колико нашу душу и то што у њој носимо. Да од нас направе маске за музеје, клоновне на слављима, предмет истраживања археолога. Не миришу, нити сумњају какав дим пушимо.

Праснуо је у смех. Скоро сам изгубио контролу над воланом. Наставио сам да возим по његовим препорукама лево, десно, право, заокрт итд. Док се пред нама, после једне кривине, није појавио један модеран али врло необичан објект.

- Ово је наша школа, основна и средња. Школски програм је добар, свиђа ми се. Заиста је индијански. Поред класичног образовања “белаца”, имамо доста предмета непознатих белцима. Не зовемо их обичајима или културом, али на индијански начин, индијанским путевима (звучима земље), индијанским плесовима, индијанским песмама и узвицима (попут древне драме), индијанским законима и још много тога. Земљиште које окружује школу је свето. Имамо једну мрачну просторију, али не за изразу фотографија, већ за прављење наше личне унутрашње маске”.

- Сада вози право на исток. Настави, док не изађеш на раван пут. Два, три километра.

- Овде је наша болница. Нова

зграда и нова идеја за нас. Веома је корисна. Изграђена је тек 1985. До тада смо имали само наше лекаре или се лечили у болницама белаца. Али није лако. Већина особља није упућена у наш начин живота и тешко да могу помоћи нашим старцима. Требали би да уђу у нашу сопствену кожу. Многи покушавају. Види се одмах који су ти што нас воле и који се разликују се од уобичајених професионалаца.

Владимир Н. је био поглавица свог племена, њихов духовни вођа. Он је био тај који је извршавао церемоније сахрана и свадби, неко као њихов свештеник. У вечерњим часовима би седео прекрштених ногу у “дугачкој кући”, слушао проблеме својих сународника, њихове сукобе, које би разрешивао саветујући их. Имао је улогу судије, која је била једна од њихових најјачих традиција. Био је песник и преводилац, филозоф. Знао је њихове проблеме боље од било кога другог, познавао је и строге законе племена. Ономе који би одбацио обичаје својих предака и постао хришћани, било је дозвољено да остану у селу, али није могао да носи никакав чин. Напуштао би Савет мудрих старца, “губио би своју судбину”, како они сами кажу, изгубио би право на њихово наслеђе. Ово вероватно не би било од велике важности за обичног Индијанца, али не и за поглавицу.

Нико у селу, све до његовог упокојења, није знао да је њихов поглавица православац. А и сам Владимир, који за њих био Франк, живео и радио са њима, за њих,

у сталном страху да би могли да сазнају. Морао је да буде умерен, опрезан, прилагодљив, иначе би пао у њиховим очима. Био је годинама одговоран за радио станицу и радио у њиховом Културном центру. Сматран је подржаваоцем њихове изворне традиције и био је незамисливо дирнут када је открио њене сличности са православном традицијом. Делио је са нама многа од својих искуства, јер није могао да их подели са својим народом. Носио је тежак крст.

Када бих га суботом и недељом видео да излази из олтару мале православне цркве Пресвете Богородице, где се вршила служба на енглеском и француском језику, обученог попут дечака који помажу у олтару, држећи свећу пред свештеницима и владикама, питао

сам се какво велико срце носи у себи овај стари Индијанац, који је упорно понављао: “Зна Бог”. И чинио је велике земне поклоне (метаније) да га Бог просветли да мудро води свој народ кроз олује и сукобе, да га ојача да би наставио да носи на својим плећима тежак терет који му је дао. Прошле су године. Сваки пријатељ који би нас посетио у Монтреалу, морао је да оде у неопходну посету индијанском селу и да упозна Владимира. Многи од њих су ми рекли да су записали своја искуства.

Једног јутра су ме позвали у Монтреалу да ме обавесте де је Владимир умро ван села. Вртело ми се у глави питање, ко ће га сахранити, шта ће бити са њим? Али он је оставио тестамент у којем изричито захтева да се изврше све церемоније индијанске традиције

у “дугачкој кући”, али и да дође православни свештеник да га опоји. Наравно, Индијанци нису знали шта подразумева под тим “православни свештеник”, али им је оставио неколико телефона. Заиста су назвали телефоном, а православни свештеник је дошао и одржао опело пре него што су однели његово тело у “дугачку кућу”.

Нажалост нисам имао прилику да присуствујем церемонији у “дугачкој кући”, али ми је све описао један наш заједнички пријатељ, који се тамо нашао. Два дана након сахране, мој пријатељ Мајкл ми је испричао све о њој и донео ми један пакет. Рекао ми је да је присуствовао целом ритуалу. Било је заиста импресивно. Када оду у “дугачку кућу”, Индијанци облаче своја одела у зависности од позиције коју имају у селу. Церемонија, која је наравно одржана на њиховом језику, имала је чудну структуру, као стари византијски типик. На крају је прочитан тестамент поглавице племена, пред свим окупљенима. У свом тестаменту је навео коме поклања сваку ствар. Владимир је имао 75 година и много деце, унука и праунука. Свим члановима породице је оставио по нешто. У једном тренутку је Индијанац који је читао тестамент са потешкоћом покушавао да изговори једно име које није било Индијанско, ставио је наочаре и једва прочитао: “Јанис Хаџиниколау”. Мој пријатељ Мајкл је подигао руку, па су му дали пакет који ми је донео. Када сам га отворио, видио сам шта је, била је

то књижица “Свете Литургије” на грчком и енглеском, који сам даровао пре много година. На првој страни је писало: “За Јаниса”, а испод тога на грчком: “До поновног сусрета - Владимир Натаве”. Помислио сам како је то веома леп гест са његове стране, то што је написао док је још био жив, као да је осећао да ће умрети. Знао је да напише на грчком “До поновног сусрета”. Наравно, изненађење није остало само на томе, већ се наставило. Када сам прелистао књигу, остао сам запањен. Био је превео цео текста Свете Литургије на Mohawk језик, пишући речи тачно изнад енглеског превода. Наравно, ја не знам језик Mohawk, али чувам као драгоценост, овај Владимиров тачан превод на индијански литургије Светог Јована Златоустог. Нека ме Богом удостоји да је једном и објавим.

Тако неке модерне приче личе на бајке, јер је и сам наш живот варљив. А ипак су пуне светлости која не залази, савремена сведочанства једне благословене “јуродивости” која је умешена у све, од усамљене црквице на некој стени у Егејском мору, до индијанског резервата у Канади. До поновног сусрета Владимире Карамазову.

О ЧЕСТОМ ПРИЧЕШЋИВАЊУ

Свети Теодор Студит

Беома сам изненађен што видим да ми немамо ревности да се често причешћујемо. ...Ово говорим за оне који очишћују и душу и тело, а не да би се (сви редом) причешћивали тек тако – просто и да не испитују себе, јер Апостол каже: *“Човек нека испитује себе, и тако од Хлеба нека једе и од Чаше нека пије. Јер који недостојно једе и пије, суд себи једе и пије”* (1.Кор.11:28-29) и велике муке припрема души својој.

Свето Причешће је Хлеб Живота. Тај Хлеб даје Живот вечни и блажен је онај ко га једе не знајући у себи ни за какву злу похоту, или непријатељство, или пијанство, или преједање, или среброљубље, или рукоблудије и сваку другу нечистоту. Слушај шта каже Христос: *“Ја сам Хлеб Живи Који сиће с Неба; ако ко једе од овога Хлеба живеће вавек; и Хлеб Који ћу Ја дати Тело је Моје, Које ћу Ја дати за живот света... који једе Моје Тело и пије Моју Крв, у Мени пребива и Ја у њему”* (Јн.6:51-56).

Видите ли браћо неисказани и бесконачни Дар – Христос не само да је умро за нас, него нам је још дао Тело и Крв Своју као храну и пиће. Има ли већег знамења љубави Божије према нама; има ли ичег спасоноснијег за душу? За обичном, свакодневном трпезом нема никога да не једе; ако бисте коме забранили – веома би се наљутио.

А може ли онда неко да сматра, за том страшном трпезом – која није прост и обичан хлеб, него Хлеб Живота, и није обична чаша, него Чаша бесмртности – да није толико неопходно причешћивати се од ње?! О, како би то неразумно било!

Но, ако је до сада било тако, од сада да се исправимо, спознавши значај и величину Дара и Благодати, и очишћавајући се колико је то у нашој моћи, причешћујемо се Пречистим Тајнама за здравље душе и тела. Чим чујемо звона како нас позивају у цркву, оставимо рукодеље и похитајмо са великом усрдношћу да бисмо се причестили, јер то ће нам много помоћи, будући да се сталним припремањем за Свето Причешће удаљавамо од сваког греха. А када нас није брига за Причешће, тад падамо у многе греховне страсти!

Свагда радимо тако, да се припремамо како бисмо постали причасници вечног Живота. И нека се удостојимо да га задобијемо, по Благодати и човекољубљу Господа нашег Исуса Христа, Коме доликује слава и моћ са Оцем и Духом Светим, сада и увек и у векове векова. Амин.

ВЕСТИ ИЗ НАШЕ ЦРКВЕНО ШКОЛСКЕ ОПШТИНЕ

богослужења, провинцијске власти су дозволиле да се могу наставити заједничка богослужења са народом под условом да се одржавају вани и да не окупљају више од педесет верника. Управо из овог разлога, а са циљем да на литургији може доћи више верника, имали смо две литургије: једну у поноћ коју је служио **о. Вук Милишић**, старшина наше цркве, и

ВРБИЦА

Лазерева субота или Врбица пада у суботу шесте недеље Часног поста када се наша Црква молитвено сећа Лазаревог васкрсења и уласка Господњег у град Јерусалим где су га деца свечано дочекала. У нашој цркви овај празник је свечано обележен када су наша деца и народ са освећеним врбовим гранчицама и звончићима три пута чинили литијски ход око цркве, објављујући и прослављајући овај велики празник. После службе наше сестре су припремиле и послужиле топле крофне.

прота **Мирослав Дејанов** и ујутро када је служио **о. Марко Радмановић**. После литургије, за децу је била организована традиционална туџијада, а председница КСС-а **Татјана Војновић** је припремила пакетиће за сву децу.

ПРОСЛАВА ВАСКРСА

Ове године за разлику од претходне имали смо радост и благослов да служимо литургију заједно са народом на овај Празник над Празницима. Наиме, после шест месеци забране заједничког

ПРОСЛАВА ХРАМОВНЕ СЛАВЕ

Спомен на Спаљивање моштију Св. Саве на Врачару је наша храмовна слава. На тај дан 10. маја је служена Литургија и освећен је славки колач

и кољиво који су припремили кумови, породица **Ђурђевић, Горан и Катарина**.

ЗАВРШЕТАК ШКОЛСКЕ 2020/21 ГОДИНЕ У СРПСКОЈ ШКОЛИ

У недељу 13. јуна био је званични дан завршетка школске 2020/21 године у Српској Школи Св. Саве. Тада су наша деца припремили представу и рецитације којима су представили један део наученог у недељној српској школи. Због тадашњих мера прослава је уприличена по групама односно по разредима и у различито време. Свој деци је уручена диплома и пакетић, а учитељи су добили мали поклон у знак пажње и захвалности.

УРЕЂЕЊЕ ДВОРИШТА ПАРОХИЈСКЕ КУЋЕ

Већ неколико година наша црквена општина има идеју и жељу да поред уређеног црквеног дворишта уреди и двориште парохијске куће. Тај подвиг су изнели неимари **Цвијо и Марко Бабић, Милош Бјелица** и бројни

волонтери и приложници. Овим пројектом двориште је подигнуто на ниво црквеног, направљене су нове степенице и потпорни зид од украсног камена, стаза од камених плочица, засађено је украсно цвеће и биље и постављена је нова трава. Свима радницима и приложницима се молитвено захваљујемо на указаном труду и љубави.

СРПСКИ ДАНИ

После једне године паузе изазване пандемијом, ове године смо успели уз поштивање свих провинцијских

мера здравствене заштите да успешно организујемо и прославимо Српске Дане. Фестивал се одржао током продуженог викенда у суботу и недељу 4. и 5. септембра на којем се могла преузети храна и посетити црква, а фудбалери су организовали турнир где је сав приход дариван цркви. Организациони тим фестивала је омогућио интернет продају хране. Иако је ово било први пут да се тако нешто понуди-показало се као успешни додатак српских дана.

Захваљујемо се свим волонтерима и спонзорима Српских Дана, а посебна захвалност припада волонтерима из наше сестринске цркве Св. Арх. Михаила који су се потрудили око печења.

ПОЧЕТАК НОВЕ ШКОЛСКЕ ГОДИНЕ ПРИ СРПСКОЈ ШКОЛИ

Нова школска 2021/2022 година почела је у недељу 19. септембра, тада су се ђаци окупили на св. Литургији где су се причестили и помолили за нови почетак. Настава се ове године одржава од 10 до 12 часова сваке недеље и ученици су подељени у неколико група, по узрасту и по степену знања.

ПРОСЛАВА ПРЕПОДОБНОГ РОМАНА МЕЛОДА СЛАВЕ ЦРКВЕНОГ ХОРА

Половином октобра наша се Црква молитвено сећа чудесног догађаја

Покрова Пресвете Богородице и преподобног Романа Мелода. Пр. Роман је заштитник нашег црквеног хора, а овогодишњи кумови **Југослав и Слађана Бајкин** су после Св. Литургије домаћински угостили све присутне. За домаћине и кумове наредне године изабрани су **Зоран и Јелена Марковић**.

ПРОСЛАВА СВ. ПЕТКЕ СЛАВЕ КСС-а

Наше сестре су и ове године прославиле своју заштитницу. Након Св. Литургије и освећења славског колача и кољива уприличен је ручак за све присутне. Славски ручак су припремиле сестре са кумом **Жељкицом Берић** а за следећу годину изабране су куме **Симонида Савић** и **Ружица Николић**.

СКУПШТИНА ЦШО-е

После две године одржана је годишња Скупштина чланства ЦШО-а Св. Саве на којој су прочитани извештаји о раду у протеклом периоду и изабрани нови

чланови Управног Одбора.
Новоизабрани Управни Одбор чине:
председник **Зоран Марковић**,
потпредседници **Јанко Вујновић** и
Дејан Бањанин, благајница **Милка
Радовић**, секретарица **Гордана
Никић**, чланови **Драгица Кесерић**,
Сузана Чрепњак и **Александар**

Ђукић. Надзорни одбор чине:
Драгана Сандерсон, **Марко
Кесерић**. У наставку износимо
извештај старешине **о. Вука
Милишића** о раду и активностима
у нашој цркви током протекле две
године.

СКУПШТИНА КСС-а

У недељу 12. децембра 2021.
године одржана је редовна
Скупштина Кола Српских
Сестара при ЦШО Св. Саве.
Старешина цркве **о. Вук
Милишић** је поздравио присутне
сестре и захвалио се на указаној
љубави и труду према нашој
цркви, истакао је да наше Коло
изузетно важан стуб наше
црквене заједнице и указао
на два важна момента, а то су
чување јединства и подмлађивање
Кола Сестара. Новоизабрани одбор
КСС чине: председница **Татјана
Војновић** потпредседница **Сунчица**

Ракић, благајница **Милка Радић**,
секретарица **Миља Милишић**,
чланице: **Жељка Ђукић** и
Гордана Никић.

ИЗВЈЕШТАЈ СТАРЈЕШИНЕ О. ВУКА НА ГОДИШЊОЈ СКУПШТИНИ

ОДРЖАНОЈ 5. ДЕЦЕМБРА 2021. ГОДИНЕ

Драга браћо и сестре, драги чланови наше црквеношколске општине, заиста сам данас обузет посебним емоцијама због чињенице да смо након двије пуне године поново заједно. Иза нас су двије изузетно тешке године, али не само за нас него и за читав свијет. Сви знамо како је тешко у овом времену одржати себе, своју породицу, а можемо само замислити како је тешко одржати цркву. Ово је један преседан за читав свијет и они најстарији у нашој заједници не памте да се она срела са овако озбиљним изазовом.

Но без обзира на то ми данас ипак имамо много разлога да будемо итекако поносни на нашу цркву и на све оно што у овим врло тешким околностима за ове двије године урађено. У најкраћем ћу вам изнијети само најважније моменте у животу наше заједнице:

Након посљедње скупштине 2019. године ушли смо у вријеме празника, који су прослављени торжествено. Прославили смо Божић и своју славу Светог Саву. Након много година поново смо организовали Светосавски бал. Утрошено је јако много енергије

да све протекне достојанствено. У фебруару смо имали још неколико лијепих дешавања као што су слава фолклора и неколицина забава. Свештеници, заједно са предсједником **г. Југославом Б. и г. Сашом Лазаревићем** присуствовали су годишњој скупштини у Хамилтону.

Ушли смо у васкршњи пост, са свим редовним дешавањима и на самом почетку се десио ковид. Предстоји веома тежак период, неизвјесности, страха, забрана окупљања што је нарочито погодило најстарије и најмлађе у нашој заједници. Иначе васкршњи пост је период када имамо јако много људи у цркви. Нисмо се предавали нити једног момента. Родила се идеја, за коју су ми многи у том моменту рекли да баш није паметна, али није било другог рјешења, него да цркву отворимо. Прискочили смо у помоћ групи наших студената, којих, успоставило се овдје има јако много, и који су тад остали без послова. Показали смо да као црква бринемо о свима којима је потребно. Није било нити једног јединог дана да неко није дошао из овог или оног разлога. Многи су били сретни што имају своју

цркву у коју могу доћи макар мимо служби. Сва богослужења су вршене редовно, у врло тужној атмосфери, без народа. Након службе смо отварали врата цркве и пропуштали народ који је желио да се причести и помолити. Најтужније од свега је био Васкрс, без народа. Највише времена смо проводили разговарајући са људима преко телефона а често и у цркви. Цијело вријеме смо, у постојећим околностима обиљежавали све празнике и славе. Било је много искушења од којих је свакако највеће било у мају ове године, када се заразио један број наших чланова међу којима смо и ми свештеници са свим члановима наших породица. У том периоду обустављена су богослужења на 3 недеље. У свом овом периоду, секције су повремено биле активне. Треба поменути да су ове године успјешно организовани

Српски дани.

Највише смо поносни на чињеницу да смо били на услузи свима 24 сата. Поред тога искористили смо ситуацију да урадимо бројне ствари од којих ћу набројати најважније:

1. Обновили смо часопис "Гласник"
2. Направили нову интернет страницу цркве
3. Повећан је фонд књига у библиотеци
4. Окречили смо комплетну зграду, цркву и све просторије
5. Ретуширали иконостас са позлатом икона,
6. Очистили прозоре цркве који су због вишегодишњег паљење свијећа били запуштени, а не могу се очистити редовним путем већ само уз помоћи стручних људи
7. Знатно смо обогатили црквену књижару,

У октобру смо обновили степенице које воде у Цркву, тиме што се обновио постојећи бетон, а преко њега наклепљене мермерне плоче. Сав материјал и руке донација су Горана Глоговца, Драган Марковића, Жељка Стојисављевића и њихових радника. Овим уређењем значајно је улепшан улаз у Цркву. Нашим добротворима се овим путем захваљујемо, а током следеће године исти ће уредити степенице које воде у салу.

8. Направили смо нови објекат за паљење свијећа,

9. Поставили нови аларм систем, а нарочито је значајно да смо по први пут поставили видеонадзор

10. Урадили степенице на уласку у цркву и планирамо истим материјалом да урадимо и друге при уласку салу

11. Направили реорганизацију дворишта и посадили нове биљке

12. Велики пројекат је био подизање нивоа земљишта испред црквене куће заједно са новим зидом

13. Реновирали свештеничку канцеларију за коју је купљен нови компјутер

14. За благајну је купљен ватро и водоотпорни сеф у коме се чувају највриједније ствари

15. Прије годину дана смо направили лијеп божићни прилог којим је представљена наша заједнице кроз обје наше цркве и

који је емитован на бројним ТВ станицама.

Ред је да се на крају захвалимо свима вама и свима онима који су помагали на било који начин. Многи су показали бригу, за ближње и цркву, вриједну поштовања. Свака помоћ је добро дошла и дочекана са великом захвањошћу. Хвала нашем одбору који је за предходне двије године био уз своју цркву. Хвала благајници на преданом и професионалном раду. Било је много препрека које смо заједнички савладали. Без да ми ико замјери, морам данас да искажем посебну захвалност једној особи, а то је предсједница КС **Татјана Војновић**. Она је за ове двије године показала изузетну бригу за нашу цркву и ми јој се од срца захваљујемо.
Слава Богу за све!

УЧЕЊЕ ЈЕ ДЕТЕТОВА ЛИЧНА СТВАР!

Весна Смиљанић Рангелов

Много година говорим да учење не сме да се налази у зони одговорности родитеља. И да је то у интересу обеју страна. Али родитељи настављају да окупирају ту зону и врло их је тешко истерати оданде.

Текст руског психолога Михаила Лабковског о томе да с децом не треба радити домаћи нити их треба терати да уче и уписују се у јаке школе, неколико година предњачи по читаности на многим порталима рускојезичног виртуелног простора. Само на једном има нешто мање од два и по милиона прегледа, а коментари су крајње супротстављени, од израза захвалности до осуђивања и љутње. Сучељавања о овом тексту још трају, а аутору се и даље јављају родитељи и причају о томе како су, следећи његове савете, поправили односе са децом док има и велики број оних којима не пада на памет да успех у школи препусти детету.

Коментаришући популарност и подељеност мишљења о овом чланку, Лабковски каже: „Већ су одрасла она деца чијим сам мамама и татама (бакама и декама) говорио да заувек оставе своја чеда на миру с питањима о школи. Порасли су у самосталне, предузетне, веселе људе и показали да

је то гледиште исправно. Али сваки пут када на предавањима говорим о томе да домаћи не треба радити с дететом, опет почињу уздаси због будућности која је тобож препуштена стихији. Много година говорим да учење не сме да се налази у зони одговорности родитеља. И да је то у интересу обеју страна. Али родитељи настављају да окупирају ту зону и врло их је тешко истерати оданде. На предавањима у неверици питају: ‘Чекајте, да не проверавамо уопште? Баш-баш никад? И да не питамо?’ Ја им изнова и изнова одговарам – да, уопште, баш-баш никад, не проверавати оцене у електронском дневнику и не питати ‘како је било у школи?’. А они не могу да верују и не знају шта ће од среће.“

У одговор на непрекидне дискусије, Михаил Лабковски потврђује своје ставове, пишући:

ДА, ЗАИСТА САМ УБЕЂЕН ДА ЈЕ УЧЕЊЕ – ДЕТЕТОВА ЛИЧНА СТВАР. А задатак вас родитеља јесте да га волите и гајите независно од његових постигнућа, фризуре, флека на мајици, резултата у спорту, музици, ликовној уметности, и уопште од успеха и неуспеха било које врсте. Само безусловна љубав деци даје снагу, веру у себе, психичку стабилност и ресурсе за развијање

талената. (...) Многим родитељима полази за руком да напосто воле своје дете – онакво какво је сте – само док је то дете сасвим мало. А онда почиње школа и њихов однос се дели на „пре“ и „после“. И након 1. септембра расте тензија. Догађа се да та тензија више никад и не престаје или попушта прекасно да би се традиција „милих“ породичних односа поправила. „Шта си добио?“ замењује се питањем „Кад ћеш наћи нормалан посао?“ и „Кад ћеш узети кредит за стан?“ Па свадба, па унучи и све испочетка. Заштитни знак родитељског стила постаје трајно незадовољство, тражење пропуста у дететовом понашању и животу. Да се нађе и укаже. Стил „па-ја-сам-ти-мајка“ (или отац, свеједно). А у таквим односима нема места за љубав која даје снагу, ни за ужитак и раскош комуникације и односа човека са човеком. Још једном: да, ја сам заиста убеђен да разговоре о школи треба остављати ван куће. Интересује ли вас штогод друго? Спорт, књиге, филм, музика, храна, здравље, људи из ваше околине, ваше личне бриге и радости? Друштвене мреже,

блогови...

ДА, ПОТПУНО САМ УВЕРЕН ДА СВЕ ДОК ДЕТЕ НЕ ТРАЖИ ДА СЕ РОДИТЕЉИ УМЕШАЈУ У ЊЕГОВЕ ПРОБЛЕМЕ СА ШКОЛОМ, ОНИ НЕ ТРЕБА ДА СЕ МЕШАЈУ. А ако педагози покушају да вас увуку у контролисање дететових постигнућа, саветујем да избегавате отворени сукоб с њима, да климате главом, обећате да ћете строго водити рачуна и контролисати. И да ништа од тога не чините. Зато што ви имате своја посла а наставници своја. Они примају плату да би учили, заинтересовали, мотивисали, пратили итд. И ако им то не полази за руком кад се ради о вашем потомку – ту се ништа не може. Дете није имало среће. Надокнадиће у будућности ако му затреба. Или ће затражити вашу помоћ. И ви ћете му тада обавезно помоћи.

ДА, ДУГОГОДИШЊЕ ИСКУСТВО И ПРАКСА ПОКАЗУЈУ ДА ЈЕ ПИТАЊЕ: „КАКО ЈЕ БИЛО У ШКОЛИ?“ КАДРО ДА ПОКВАРИ НАЈЛЕПШЕ

РАСПОЛОЖЕЊЕ И УПРОПАСТИ

НАЈБОЉЕ ОДНОСЕ. Дете вас не пита јесте ли данас лепо радили, да ли вас је похвалио шеф и шта је конкретно рекао? Замислите: ви на врата, само на јело мислите, а већ у ходнику вас затрпавају оваквим питањима. Тешко да би вам се допало. А деци се то дешава сваки дан. Испада и у школи и код куће, она као да су на послу. Тамо наставници, овамо родитељи.

И ДА, ПОСЛЕ УВИДА У (ЕЛЕКТРОНСКИ) ДНЕВНИК МНОГО ЈЕ ЛАКШЕ ИЗГРДИТИ НЕГО ПОКАЗАТИ ПРАВУ БРИГУ.

Целокупну комуникацију са дететом градити око питања да ли је урадило домаћи и шта је било на контролном, далеко је лакше него изградити однос поверења где обе личности себе доживљавају као пуновредне и нормалне. Увек је лакше деловати са позиције силе него поверења. Али докле? То ваше учење је залудно. Нарочито данас кад се образовање може добијати цео живот. Помозите ако дете свесно и добровољно жели да учи. И не терајте га ако неће или не може (разлози могу бити и медицински и то треба разјаснити).

Нека ваш школарац сам учи да располаже својим временом, својом снагом, способностима, жељама. И да преузима на себе последице својих одлука или своје лакомислености, и нек сам с тим изађе на крај. Нека сам гради односе не само с вршњацима него и с наставницима. И нек сам брине за своје оцене и за своју будућност. Иначе неће одрасти.

А онда ћете у будућности његове „одрасле“ проблеме морати опет ви да решавате. Да га упишете на факултет, куповина стана...

Покушајте да изађете на крај са својом бригом и да својом бригом не појачавате његову сопствену. Размислите шта је важније: да не испуштате узде из својих руку или да син односно ћерка увек осећају вашу пажњу и подршку? И да то буде узајамно и заувек“

Лабковски посебну пажњу обраћа на децу у најосетљивијем добу – тинејџере. Тај „прелазни“ период је по његовом мишљењу уједно и најтежи у човековом животу. Он се „не може упоредити ни са једном другом развојном кризом. Ни у детињству ни у старости, ни у 30. ни у 40. ни у 85. години човеку живот није толико тежак. Дете почиње нагло да расте, скелет и мишићна маса се увећавају у кардиоваскуларни систем заостаје. Све је у потпуном нескладу и никако да се уједначи. Хормони лудују. И симптоми који се код одраслих јављају као последица јаког стреса, на пример, изостанак менструације, исцрпљеност, оштре промене расположења – у тинејџерском добу сматрају се нормалном појавом. „Многи тинејџери падају у депресију, осећају се усамљено, несхваћено (бубуљичасте наказе), неким се не мили да живе... И уз све то стрес због оцена и пријемних испита. То је као да пацијент има инфаркт и трн у малом прсту леве ноге, а лекари занемаре инфаркт и сву своју снагу усмере на трн. У овој метафори трн је

Много година говорим да учење не сме да се налази у зони одговорности родитеља. И да је то у интересу обеју страна. Али родитељи настављају да окупирају ту зону и врло их је тешко истерати оданде.

испит, ако нисте схватили...“ (Треба имати у виду да овде аутор мисли на свеобухватан и изразито захтеван Јединствени државни испит, који се у РФ полаже на крају средње школе и уједно служи као пријемни за даље школовање. Полажу се: руски језик, математика, страни језик, физика, хемија, биологија, географија, књижевност, историја, познавање друштва (основе филозофије, социологије, социјалне психологије, економије, политикологије, права), информатика.) Нажалост за родитеље је неретко далеко важнији успех у школи и на пријемном испиту него душевно здравље и однос поверења. Деца имају приватне часове из свих предмета, притискају их и код куће и у школи. Међутим, душевно здравље и поверење су далеко значајнији за будућност тог детета него упис у

престижну и јаку школу односно факултет.

„Контакт са дететом, блискост, могућност да се разговара о ономе што ти лежи на души, одговорити на питања која га муче, утешити, заједно се радовати, проживети с њим важне дане, његово одрастање, поделити мале и велике догађаје из његовог живота – ето чега се треба држати и шта не треба препуштати стихији, да се одвија само од себе. А учење може. Чак је и неопходно.“ И најважније: „Дајте детету љубав, поверење и време. Дајте му могућност да дише и опредељује се. И будуће ће бити мање разлога за секирацију.“

О овом ставу и савету Михаила Лабковског тешко да може бити спора.

БЈЕКСТВО У ЕГИПАТ

написала Селма Лагерлеф
илустрације Екатерине Гаврилове

Негдје, далеко, у једној од источних пустиња, прије много година расла је врло стара и невјероватно висока палма. Сви који су пролазили кроз пустињу нехотице су се заустављали и дивили јој се, јер је била много виша и моћнија од свих осталих палми, и могло би се рећи да је по величини надмашила обелиске и пирамиде.

А онда је једног дана, када је ова висока палма стала у самоћи и сагледала пустињу, видјела је нешто тако невјероватно да се њен моћни, лишћем крунисани врх зањихао од чуђења. У даљини, уз руб пустиње, била су два усамљена путника.

Још увијек су били на таквој удаљености, одакле се камиле чине малим, попут мрава, али било је потпуно сигурно да је ријеч о двоје људи. Два странца у пустињи - палма је добро познавала сталне путнике у пустињи - мушкарац и жена без водича, без теретних звијери, без шатора и меха за воду.
- Вјероватно су, - рече палма

сама себи, - ово двоје дошли овдје да умру. Брзо се осврнула око себе.

- Изненађена сам, рекла је, да лавови још увијек нису кренули у лов на овај плијен. Колико видим, нико се од њих није ни помјерио. Ни ја не видим разбојнике. Но, појавиће се они.

Умријеће седам пута, помисли палма. Прождријеће их лавови, змије ће их убити својим уједима, жеђ ће их осушити, пијесак ће их закопати под себе, разбојници

ће их убити, сунчева топлота ће изгорјети, страх ће их уништити.

И покушала је да смисли нешто друго. Судбина ових људи пробудила је у њој тугу. Али на читавом пространству пустиње, раширене испод палме, није било ничега што јој није било познато хиљадама година. Ништа јој није могло привући пажњу. Нехотице

се њене мисли вратише двојици путника.

- Кунем се сушом и олујом! - рекла је палма позивајући свједоке најопаснијих непријатеља живота. - Жена носи нешто у наручју. Ови луђаци су повели са собом мало дијете!

Палма, далековидна попут већине старих људи, није се преварила. Жена је на рукама носила дијете, које је спавало, наслоњено на раме.

- Дијете је скоро голо! рече палма. - Видим да га је мајка покрила рубом одјеће. Зграбила га је, у чему је било, из кревета и брзо потрчала с њим. Могу да замислим како се све то догодило. Отац је радио неки посао, дијете је спавало у колијевци, мајка је ишла по воду. Једва је успјела да се одмакне неколико корака од врата кад је угледала непријатеље који су се приближавали. Појурила је назад, зграбила дијете, викнула мужу да је прати и они су потрчали. И сада њихово бјекство траје већ неколико дана; вјероватно нису одмарали ни минут. Да, управо тако је било; али ипак ћу рећи да ако их анђели не чувају ...

Сада ми је све јасно – то троје путника су сигурно бјегунци... Ако их неки анђео хранитељ не штити, паметније би било да су остали код куће и препустили се на милост и немилост непријатеља, него што су кренули у ову пустињу. Могу да замислим како се све збило...

Толико су уплашени да не осјећају умор него само грабе напријед али ја видим да жеђ блиста у њиховим очима. Познајем ја лице ожедњелих људи!

А кад је палма помислила на жеђ, грчевити дрхтај пројурио је низ дугачко дебло, а небојено перје њених дугих листова смежурало се попут ватре.

- Да сам ја човјек, - рекла је себи, никада се не бих усудила да изађем у пустињу. Потребна је велика храброст да се путује њоме ако немате коријен који допире до бескрајних извора. Овдје је опасно чак и за палму. Чак и за палму попут мене. Кад бих могао да им дам савјет, наговорио бих их да се врате. Ниједан непријатељ према њима не може бити тако округан као пустиња. Можда мисле да је лако живјети у пустињи, али знам да ми је понекад и тешко. Сјећам се да ми је једном, у младости, ураган донио читаву планину пјеска. Скоро сам се загрцнула. Да могу да умрем, ово би ми био посљедњи час.

Палма је наставила наглас да размишља по навици усамљених старих људи.

- Чујем како дивно мелодично шушка у мојим гранама, рекла је - Сва перја мојих листова лепршају. Не знам шта ми се догађа кад видим ове јадне странце. Она блага жена с дјететом у наручју подсјећа ме на нешто најљепше што сам доживјела.

И на мелодично шуштање лишћа, палма је почела да се сјећа како су једном, прије много, много година, двије лијепе путнице посјетиле оазу. Овдје је дошла краљица од Сабе у пратњи мудрог Соломона. Лијепа краљица се враћала у своју земљу; цар ју је донекле пратио и онда су у тој оази морали да се растану.

- Ради успомене на овај час – рекла је тада краљица – ја засађујем у земљу ово зрно урме да из њега изникне палма, која нека расте и живи док се у Јудиној земљи не роди цар који ће бити већи од Соломона. Рекла је, засадила зрно у земљу и залила га својим сузама.

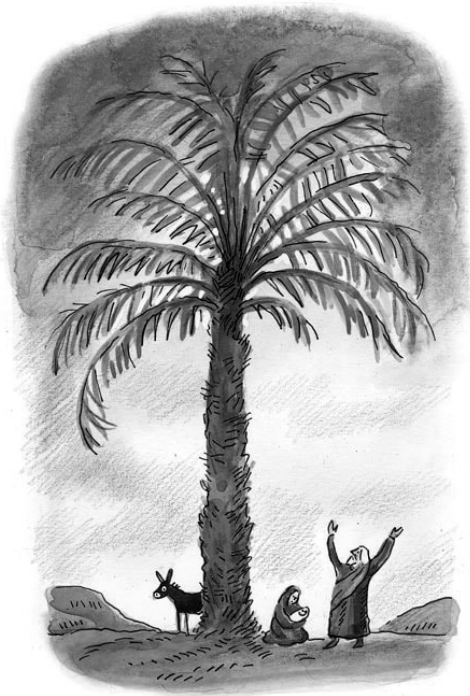
- Зашто се тога сјећам баш данас? - помисли палма. - Да ли ме ова жена својом љепотом подсјећа на најљепшу краљицу, уз чију сам ријеч одрасла и живјела до данас? Чујем да ми лишће све више шушти, а њихово шуштање звучи тужно, попут погребне пјесме. Изгледа да предвиђају да ће неко ускоро преминути. Добро је што

се ово не односи на мене, јер не могу да умрем. Палма је мислила да тужно шуштање њеног лишћа предвиђа смрт ових усамљених ходочасника. Сами су вјероватно мислили да им се ближи посљедњи час. То је било видљиво из израза њихових лица док су пролазили поред једног од камилиних костура који је лежао близу пута, из погледа којима су испраћали два змаја који су пролетели поред њих. Другачије не може бити. Морају умријети.

Путници су примијетили палму и оазу и похитали тамо надајући се да ће пронаћи воду. Али кад су се приближили, очај их је завладао, јер је извор био потпуно сув. Жена је, исцрпљена, спустила дијете на земљу и сједела плачући на обали извора. Човјек се бацио на пјесак поред ње; лежао је и песницама ударао суву земљу. Палма их је чула како међусобно разговарају о својој пропасти. Из њихових ријечи такође је сазнала да је цар Ирод наредио да се побију сви витлејемски дјечаци до двије године, из страха да међу њима родио велики очекивани јеврејски цар, чији су долазак пророци предвидјели.

- Моје лишће све више шушти, - рекла је палма. - Ови јадни бјегунци ускоро ће видјети свој посљедњи час. Схватила је да се обоје плаше пустиње. Човјек је рекао да би за њих било боље да остану и придруже се ратницима него да бјеже. Рекао је да би тада лакше пронашли смрт за себе.

- Бог ће нам прискочити у помоћ, - рекла је жена.

- Овдје смо сами међу грабежљивим животињама и змијама, - успротивио се човјек. - Немамо хране и воде. Како нам Бог може помоћи?

У очају је поцијепео одјећу и притиснуо лице о земљу. Изгубио је сваку наду, попут човјека смртно рањеног у срцу. Жена је сједела усправно и грлила колена. Али погледи које је бацила дубоко у пустињу говорили су о неутјешном, безграничном очајању. Палма је чула како тужно шуштање њеног лишћа постаје све јаче и јаче. Жена га је вјероватно чула, јер је подигла главу. И истог тренутка нехотице испружи руке увис.

- О урме, урме! - узвикнула је. У њеном гласу осјетила се тако страсна нада да је стара палма била спремна да се каје што није величине малог грма и што њене датуме није било лако убрати као бобице црног трна. Савршено је знала да је његов врх прекривен гроздовима урми, али како да људи допру до њих на тако вртоглавој висини. Човек је и раније видео како датуне (урме) висе високо. Није ни главу подигао, већ је само тражио од жене да не сања о немогућем. Али дијете, препуштено само себи и играјући се у пијеску, чуло је мајчин усклик. Никада му није пало на памет да његова мајка не може добити све што би могла да пожели. Чим су почели да разговарају о датулама, почео је буљити у дрво.

Питао се како може доћи до датула. Чело му се наборало под свијетлим увојцима. Коначно, осмијех му затрепери лицем. Дјечак је смислио начин. Попео се до палме и почео да је милује руком, говорећи нежним дјетињим гласом:

- Палмо, сагни се! Палмо, сагни се!

Али шта је, шта се догодило? Палмино лишће зашустало је попут урагана, а дрхтај му је текао низ дугачко дебло. Палма је осјећала да је дијете јаче од ње. Није му могла одољети. И сагнула је своје високо дебло пред бебом, као што се људи клањају

пред царевима. Моћним се луком сагнула до земље и на крају потонула тако ниско да је њен врх са дрхтавим лишћем лежао на пијеску пустиње.

Дјечак није показивао ни страх ни чуђење; са радосним плачем потрчао је ближе и почео да чупа урме са врха старе палме. Набрао је пуно урми, а дрво је и даље наставило да лежи на земљи, а затим је дјечак поново пришао, њежно га помиловао и њежно рекао:

- Палмо, устани! Палмо, усправи се!

А огромно дрво тихо и с пијететом исправи своје флексибилно дебло, а лишће му зазвони попут харфе.

- Сад знам коме су свирали погребну песму - рекла је стари палма у себи док се исправљала у

пуној висини. - Нису је свирали за ове људе.

Али мушкарац и жена били су на кољенима и славили Бога.

- Видио си нашу тугу и избавио си нас од ње. Ти си Свемогући Господ, савијајући дебло палме попут трске! Од каквог од наших непријатеља треба да се бојимо када нас твоја снага штити?

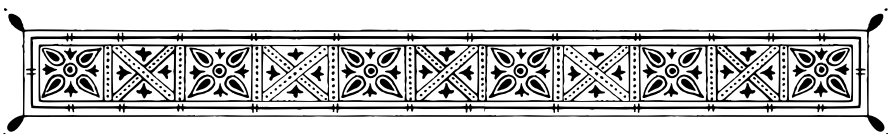
Убрзо након тога кроз пустињу је пролазио караван и путници су видјели да је врх високе палме, овјенчане лишћем, сув.

- Како се ово могло догодити?

- рекао је један од путника. -

Уосталом, ова палма није смјела да умре док не угледа Цара већег од Соломона.

„Можда га је видјела“, одговорио је други путник.

ЗНАЊЕ ЈЕ НАЈВЕЋЕ БЛАГО

*Драгана Кузмановић-Лекић
координатор у српској школи "Свети Сава"*

Историјски је познато да је улога вође у друштву, заједници, па и породици поверавана најмудријим, најпапетнијим и најспособнијим члановима. На жалост, кроз историју, било и је примера моћника са лошим намерама, али из таквих примера можемо такође много научити.

Знање у данашњем савременом свету је најзначајнији ресурс. Показало се да је знање највеће имање, али и моћ. Данас, у дигиталној ери, веома је лако доћи до информација, али владати

информацијама и усвајати знања из области које које нису уско везане за област директног деловања појединца, су често запостављене, мада јако значајне за процес развоја људског бића и касније за општу стабилност личности.

У школству, методика рада се мења, али природне потребе везане за когнитивни развој деце се не мењају. Од изузетног значаја је наћи равнотежу која подстиче дечију радозналост, кротивност, а истовремено на забаван и пријемљив начин пренети знања уз комбинацију везану за трендове савременог живота. Постизање ове равнотеже је изузетно изазовно и

за родитеље и за наставно особље у школама. Надамо се да ће се већина сложити да улагање у образовање је дугорочно и да се резултати добијају само након напорног рада. Не одустајте од ове врсте улагања, а школа Свети Сава је најбоље место од кога да кренете.

Српска школа Свети Сава у условима суживота са корорна вируском, успешно одржава наставу и остварује циљеве који превазилазе тренутно стање, околности и акутне проблеме. Програми српске школе су базирани на холистичком приступу са циљем стварања сложних заједница, добрих и честитих младих људи, као и усвајање знања из области српског језика, веронауке, културе, традиције и других области које доприносе развоју деце и

сигурности неопходној за успешно функционисање у средини у којој живимо.

Ова школска година је почела у другој половини септембра и по школском плану и програму трајаће до полвине маја 2022. године. Школа броји 37 ученика, распоређених у 4 разреда. Изузетно је значајно видети прилив млађих ђака, али са посебним задовољством наглашавамо да имамо и прилив нових младих наставних кадрова, чиме се би требала бити обезбеђена светла будућност наше школе. Најбоља потврда квалитета рада је радост који ученици несебично деле са наставним особљем при сваком доласку. У условима који су прилагођени мерама превенције преноса корона вируса, нисмо у могућности одржати много ваннаставних активности и излета, али се надамо бољим данима. Уз редован програм, одржана је јесења кретивна радионица и планирамо да у здрављу одржимо Божићно-зимску радионицу почетком јануара.

Уложите време за рад са својом децом, али и на сопствено усавршавању, јер “Зло је ко не зна, а учити се не да!”.

Хвала свима на подршци у досадашњем раду школе. Надамо се успешној дугорочној сарадњи и желимо да божишћне и новогодишње празнике проведете у здрављу и весељу.

The Bull

Short story written by our parishioner Mihailo Stanojevic, age 16

An abandoned warehouse in Croydon, London on a cloudy day, where someone wouldn't suspect a soul to be present. In the warehouse, two men, visibly above six feet wearing some sort of face coverings, wearing black tracksuits. They stood patiently at the entrance of the warehouse, waiting. Just by looking at them, you can tell they were wearing bulletproof vests under their tracksuits. Approximately 2 minutes later, a dirty, black and old BMW appears in the parking lot at the entrance to the warehouse. It stops right in front of the two masked men. From the BMW, two very large men, wearing classic trench coats come out of the car. They head to the trunk, with the masked men following right behind them, and open it.

"Two full bags, twenty pounds each," one of the men in the trench coat stated.

The masked men say nothing, they then pick up the bags. As one of the masked men turn around, he notices a movement behind one of the huge containers. In a quick glimpse, a hooded man, who seems to have a bull symbol on his hood, starts riding his motorcycle away, with ridiculous speed. However, this speed was defied by the speed it took for the masked man to pull out his gun and sharpshoot the hooded motorcyclist straight in his head. The motorcyclist then fell off in pure death, his motorcycle crashing against a stone wall.

The men in trench coats seemed to be delayed, as they did not just realize how quickly the masked men shot him. Both the masked men carried the two large bags and went into the warehouse.

Once they entered, one of the masked men's phone was ringing.

"Your two cocaine packages have been picked up, Don Giordano, we are expected to put them on the market in approximately two hours," the masked man said.

"Buono. Where there any troubles at the deal?" Giordano, on the phone, questioned.

"Unfortunately, yes, sir. One of Toro's men, spying. You have nothing to worry about sir, I took care of it," the masked man replied with affirmation. Giordano then hung up, with no words to say.

Don Gianluca Giordano sat in his office chair, sitting, thinking, wondering. He stroked his long black hair back, making his face more visible. He held onto his beard, covering half his face as he stressed. He stressed over the issues he was having with a rival mafia syndicate by the name of "Toro." he had been rivaling with the Toro syndicate for 2 years already, fighting over who will control the main chain of

large, multiple nightclubs in London. Toro's syndicate was said to have a ruthless leader, who never revealed his identity, but instead wore a bull mask. Gianluca was working hard against Toro. As a crime syndicate boss, day offs were essentially nonexistent. His office was a very decorated one. The walls were an old, polished oak with a moose, lion and cheetah taxidermy heads all attached on the walls. He had a huge marble desk, with a shiny, comfortable stainless steel office chair, quite basic and clean for someone who was a mob boss. He had many framed photos on his desk and his walls, of his birthplace: Amalfi, Italy. A small town on the coast of Italy. A town where Gianluca would spend his childhood playing football with his friends and his beloved late brother, or as everyone said.

Everyone in Gianluca's family, believed Alessandro Giordano had died when he had been kidnapped by Amalfi's crime syndicate, after Gianluca's father insulted them. Gianluca, however, never believed that his brother Alessandro died. He knew he was still alive, he felt it.

22:00. It would be getting late for the average person, not for Gianluca though. He had been working in his office, making "business" calls, meeting with associates, striking deals, and handling some issues... He found time to call his mother, who was still in Italy. She asked him about everything that was going on with him. She wondered about his health, his happiness, if he was eating right, if he had found a love interest. Gianluca answered genuinely. She wished him great love and care. She was proof that for a mafia leader like Gianluca, family was always number one.

00:23. Gianluca was finishing up his "errands."

Just as he got up from his chair, tired and worn out, he gets an unknown call. He was not expecting someone to call him, as he has finished up everything he had to. He waited 10 seconds before he picked up the phone, then answered.

He did not say anything. Silence struck.

Heavy breathing was coming from the other end of the line. It was coming from the nose, as the heavy breathing was very intense. It lasted for a mere 10 seconds, before the unknown caller said, aggressively under his breath: "Toro," then he hung up.

Gianluca knew what this meant. He hung up immediately. His tiredness quickly became focus, energy and sharpness.

He went down to the basement of his villa. His basement was full stone walls. He opened a large vault that was built in the wall. In it, an arsenal of AR-15s, Glock 38s, 12-gauge shotguns too. He grabbed a Glock and an AR-15. He calmly and collectively walked up the basement stairs to his living room.

His living room was a very large, modern and decorated area. Almost everything in complete marble. He sat down on the couch there, lit a cigarette, and waited with his weapons by his side.

01:03. The night was calm and cold in London.

Gianluca, still waiting in the same spot. This time, he had a glass of wine in his hand, about a quarter full.

In a sudden second, rustling was heard from outside the villa. He still sat, calmly, but this time he was carrying the Glock in his hand, with the AR strapped on his back. He heard more rustling, and he could sense the movements outside the front of his villa. He looked towards his door with focus, and sharpness.

The rustling stopped for a moment, and Gianluca was confused. He slowly turned his head to the window, where he had noticed the atrocious mistake he had just: he forgot to close the window and drapes. In a matter of seconds, bullets from outside started firing into the villa from the window. Gianluca quickly took cover behind the couch. He had managed to survive the numerous gunshots that fired. He

stayed behind the couch for a solid minute. The front door, disrupted with banging, gets broken, Toro's men are inside the villa. Two very large men, covered completely in black clothing, wearing complete black masks, with a bull symbol on the center of their bulletproof vests. They started moving briskly around the living room, carrying their guns ready at hand. Gianluca, in what felt like a split second, gunned down the two henchmen, with precision and ease.

He quickly noticed two more men enter through the door. He went back behind the couch for cover. He wanted to reload, but his AR ammo was empty. Gianluca quickly moved to the side of the couch and then stood up, precisely shooting one of the men in the head. However, the other one was able to shoot the side of his stomach, which pained Gianluca. However, it was not enough for him to gun down the other man too. Gianluca lay on his side on the ground, trying to contain the blood and pain he was experiencing.

01:06. Gianluca was able to bring his senses up again. This time, to his complete astonishment, Gianluca witnessed Toro himself slowly walking down his living room stairs. He was wearing a fine tailored suit, and a bull mask to hide his identity.

Gianluca quickly got up. Gun in his hand, and fist clenched hard. Toro was still continuing to walk slowly, calmly, coldly.

“Don Giordano. We have finally met. It is a shame it had to be in these circumstances,” Toro said. His voice was also masked.

Gianluca said nothing.

“I believe... it is time to end this battle. This heat that is going on between our businesses. I've lost many men, so have you.”

The pistol in Gianluca's hand quickly fired at Toro, hitting his chest. Toro stumbled a bit. It is no surprise that he was wearing a bulletproof vest.

“A shame... it really is. I never expected you to take it this personal. It is just

mere business.” Toro said, in a cold and fierce voice.

Toro quickly pulled a knife from his sleeve, stabbing Gianluca in the shoulder. Gianluca let a shriek out in pain, but he was trying to focus on holding Toro back. He pushed him away and quickly moved to the kitchen to pull out butcher knife. Gianluca, holding his shoulder in pain, swung the knife at Toro. It merely cut the side of his arm. Toro grabbed Gianluca’s arm and stabbed the same area in his shoulder. Gianluca, overcome with pain and weakness, still kept his sharpness intact. He quickly pushed the Glock into Toro’s stomach. The gun went off... five times.

Toro was laying on the ground, in extreme pain. The bullets from the gun were so close to the stomach that the bulletproof vest couldn’t resist them at full power. Gianluca stood there, gun in hand, he was covered in blood. Gianluca was planning to kill Toro at this moment. It would mean the end to a two year battle. However, he needed to see the face of the rival syndicate leader, who had been battling him for what felt like a lifetime. Gianluca then pulled off the mask.

He was horrified, in shock. He was shakingly breathing at the sight of someone he never could’ve imagined.

“Ale-Alessandro,” he said, in a terribly shaky voice.

Alessandro was attempting to catch his breath, as he held the wounds on his stomach. “Brother...”

“Why would you do this. Two years of hatred, pain, anger, revenging on each other. You never wanted to stop, not even against me....” Gianluca said.

Alessandro took a moment to speak.

“When you’ve been in this business long enough Luca, you start to understand things. You start to understand that power, credibility and respect are essential to survival in the underworld. You do not just get those things for free, you work for them. You do whatever is necessary, no matter what it is.”

“Even if it means killing me?” Gianluca questioned. Alessandro did not answer.

Gianluca, with a tear coming down his face, looked at his feet. He then looked at his bloody hand. He had so many different emotions running through him, none of which were good. He stroked his sweaty hair back and looked Alessandro, who was in pain and weakness, in the eyes.

“Alessandro. I do hope you don’t take it personal. Consider it business”

Gianluca slowly raised the Glock, with only one bullet left, pointed it to Alessandro’s head. He took a deep breath.

The last bullet then left the gun.

NATIVITY

BUT WHEN THE FULLNESS OF THE TIME HAD COME,
GOD SENT FORTH HIS SON, BORN OF A WOMAN,
BORN UNDER THE LAW, TO REDEEM THOSE WHO WERE UNDER
THE LAW, THAT WE MIGHT RECEIVE THE ADOPTION AS SONS.

(Gal. 4:4-5)

+ Мунирофрак

A TRUE MEMBER OF THE CHURCH

*Metropolitan Hierotheos Nafpaktos
from Entering the Orthodox Church
(trans. Marina Mary Robb)
Birth of the Theotokos Monastery (2004)*

A true member of the Church and a real Christian is the person who has the following attributes.

First, he remains within the Church, without leaving it through atheism or heresy. He is not cut off from this living organism and does not participate in heretical sects. This means that he accepts the faith confessed in the Symbol of Faith absolutely, that he participates in the sacraments of the Church, is sanctified by them and practices asceticism in his personal life so that he will keep God's commandments. He feels that he remains within the Church in order to be saved rather than to save, because the Church does not need saviours.

Second, he feels that he is a son of God, that is, he has a father and is not an orphan. His great Father is God. Yet, the clergy are also fathers, because they are the type and place of Christ's presence. Hence, a real member of the Church is obedient to the bishops, the clergy and has a spiritual father, who guides him in his spiritual life. Of course, he also accepts the teachings of the Holy Fathers of the Church and tries to imitate their life, that is to say,

their ascetic practice and witness.

Third, he feels that he belongs to a family, and, therefore, has spiritual brothers and sisters. He is not alone within the Church. This clearly means that he loves his brothers and sisters. He does not judge them, regardless of the mistakes they may have made and he does not condemn them. He is tolerant and shows forbearance towards their chance weaknesses. In addition, he shows his love in a variety of ways. He participates in their pain and in their joy. The happiness of other people is his own happiness, their sorrow is his own sorrow, their love is a fellowship of love and their faith a unity of faith. He should that everything is in common. He should feel that the Church is a family, just as the first Christians felt her to be, according to the description in the Acts of the Apostles (Acts :41-47). If he tries to keep God's law, but does not have love, he is not a real Christian; he is a sick member of the Church.

Fourth, in the instance of sin, he follows a therapeutic course of treatment. Man is changeable. This means that he alters and is wounded throughout his life. In consequence, he sins. The Holy Scriptures say, "*Who can become clear from filth? But no one, even if his life on earth is only for a day*" (Job 14:4-5 Septuagint). St. John the

Evangelist writes, “If we say we have no sin, we deceive ourselves and the truth is not in us” (1 John 1:8).

Sins are not guilty acts or simple rejections of the law; they are first and foremost wounds of sicknesses. The sinner is spiritually sick. Consequently, sin should be encountered within a therapeutic and healing framework. The priest is a healer or doctor, who practices this function in the name of the Great Physician, Christ. He cleans and dresses the wounds, intervenes surgically, if necessary, and in general, heals the wounds. Within this framework, we should look at repentance, confession and the orders of the spiritual father, ie. what is known as penance. We must repent. We must really feel our fault and our illness, we should want to be cured, and resort to the therapist [ie. our spiritual father or confessor] to disclose our illness and reveal all hidden and concealed points of the sickness. We will then follow the therapeutic advice of the spiritual doctor with zeal and resolve. The Church has the sacrament of repentance and of confession...

From all of this we realize that Baptism alone is not enough; one must also live in accordance with God's commandments in order to become a true member of the Church. If a Christian happens to fall ill, there is a special method through which he will gain his health again.

IN THE MORNING, WHILE IT WAS STILL VERY DARK, JESUS GOT UP AND WENT OUT TO A DESERTED PLACE, AND THERE HE PRAYED.

(Mark 1:35)

Jesus may have prayed about several of the things that worry us today: the feeling that the world has been overrun by elements of evil can be overwhelming. So, it is good to remember that Jesus sustained himself by withdrawing to pray alone, often in the wilderness. And many were inspired to follow him there, particularly in the early centuries of Christianity.

While most of these Early Christian desert elders were men praying to God in the rough terrain of the hills outside of Palestinian villages and above the Nile, there were women as well who withdrew into the desert, seeking to truly live out the command of Christ. They, too, have left us a treasury of spiritual wisdom in their short sayings - apophthegmata - similar in form to the earliest remembered sayings of Jesus. Even within the Greek collection, the Sayings of the Desert Fathers, (Apophthegmata Patrum), there are a trio of women elders remembered for their God-loving teaching.

The advice and exhortation of the Desert Mothers make them excellent spiritual guides in today's troubling world. Their admirable inner stillness can be a helpful role model in conflicted times. In personal sessions between spiritual elder and disciple, they taught

ENCOURAGEMENT FROM THE DESERT MOTHERS IN TROUBLING TIMES

their followers to imitate Christ and to face off temptation, often leaving them with a Saying meant to personally guide their prayer throughout the day, uphold their courage, and inspire the spiritual warrior within each one of them to serve the highest good in the world.

The special appeal of this teaching to heroic souls remains strong today, and you may find yourself among them. The strength and tenacity and patience to overpower evil all come from the Lord. The Desert Mothers knew this intimately, and they taught their followers from the depth of their own faith in the risen Lord. These are wise elders who are walking the spiritual path before you—the Desert Mothers can help you. Their teaching reveals that, from the very beginning of the life of the Church, women elders have in the name of Jesus Christ been initiators of new patterns of prayer and askesis. Here are a few examples from the teaching of the three Desert Mothers who are recorded in the Sayings of the Desert Fathers.

Remember that, before the sayings of Jesus were gathered into Gospel narratives, they were handed on by word-of-mouth, with hopefully a faithful spark of the initial memory carrying forward in each living parable. And so it is with the Sayings of the

Desert Mothers: they were remembered by their followers, who in turn became elders themselves. So, like the remembered sayings of Jesus—abrupt and radiant in essential wisdom—many of the sayings of the Desert Mothers undoubtedly trace back to an individual follower’s memory of receiving advice from a wise spiritual guide—some short jewel of instruction writ large upon the heart, and then handed down to generations of spiritual seekers. In fact, it may be the spark of living wisdom still at work in these teachings which has kept them alive, and they can guide you today.

Mother Theodora said: *“This present age is a storm, and it is only through many trials and temptations that we can obtain an inheritance in the kingdom of heaven”* (*Apophthegmata Patrum, Theodora, 2*). This Desert Mother was thought to be the widow of a fourth-century Roman Prefect of Egypt in Alexandria, and she followed her faith in Jesus Christ into the desert. She is celebrated for being a trusted colleague of her Bishop, Theophilus, and she was often consulted about the secrets of the monastic life. Theodora is venerated as a saint on her feastday, September 11. The Desert Mothers were not simply focused

on their own spiritual benefit; they were committed to a deep sense of justice and service to the Christian community—for the love of their neighbor.

“Raise your hands in prayer, my Sisters,” Mother Theodora said, *“and beg God that, when it is your time, your soul and the souls of those dear to you, may pass by safely all the evil in the world impeding their way to Heaven”* (*Matericon: Instructions of Abba Isaiah to the Honorable Nun Theodora* [2001], 68). Like the Desert Mothers, strive to be a spiritual warrior of the highest good. Amma Theodora said: *“Never forget that in a life of intense prayer, God becomes your defense in all the virtues. When needed, the mighty Lord will come to your defense, fully armed”* (*Ibid.*, 72). She also said, *“Fasting can help you—it helps to rein in sin. See how the one who fails at fasting becomes like a stallion frantic for mares?”* (*Ibid.*, 46)

As you explore the spirituality of the Desert Mothers, at its deepest core is

profound compassion and gratitude for the mercy of God. The Sayings resonate with respect and tenderness for the ancient elders teaching them, and with welcome for the zealous eagerness of newcomers who came among them. The teachings of the Desert Mothers can speak to you very personally because of the practical wisdom they offer in responding to their own followers. They knew the presence of God was hidden in silence—and in repeated prayer, such as the Jesus Prayer; and in deep, patient contemplation on passages of Scripture; and in small searching questions posed; and in simple fluid, very human stories; and often in short abrupt sayings.

Mother Sarah is another desert elder who is believed to have withdrawn up into the hills above the Nile, possibly near Scetis, and following the command of Christ, to have flourished in her life as a teaching hermit for 60 years. Her feastday is celebrated on July 13. At its heart, her ministry is founded on her personal search for peace in her relationship with God. As Amma Sarah navigated her commitment to sacred celibacy in the name of Jesus Christ, she experienced herself fighting sexual temptation so fierce that she perceived it as battling with a demon. The Sayings of the Fathers report that: *“Amma Sarah waged warfare against the demon of her temptation for thirteen years. Yet, even in the worst of it, she refused to pray for it to cease; instead, she prayed ‘O God, give me strength’”* (*Apophthegmata Patrum, Sarah*, 1).

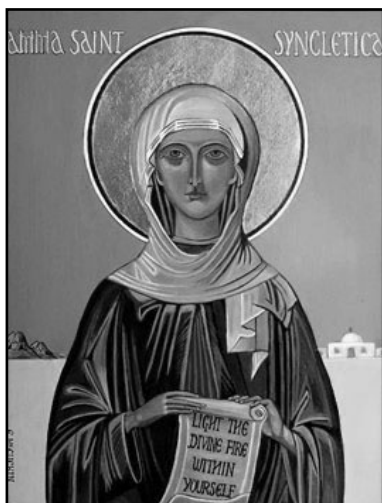
One of her sayings tells how, in her valiant combat, even the Devil himself

had to admit finally that she had overcome him. Yet, she answered, “*It is not I who have overcome you, but my master, Christ*” (*Ibid.*, 2). In describing her ascetical prayer practice, it was said that from her hermitage, you could look down the slope of the hill and see the Nile flowing by; but that for 60 years, Amma Sarah remained so focused on her prayer to Christ that she never stopped to simply enjoy watching the river go by (*Ibid.*, 3). To keep herself ever mindful of the seriousness of her ministry, she wisely taught that: “*I never so much as take a step onto the ladder of spiritual progress without placing death before my eyes before going up it*” (*Ibid.*, 6). Once a follower cried out to the Elder, “*Amma! Why does Temptation attack me in the night hours?*”—and she replied: “*Its container is inside you. Give back the mortgage, and it will leave you*” (*Matericon*, 57).

Even the other Mothers in the Desert sought out Amma Sarah, and one of them asked her, “*So much Evil in the world—I am assaulted by every injustice I witness—what shall I do?*” The holy one answered: “*Do not try to battle all of them. Fight against the chief one and all the others will perish. For this, my child, is your spiritual combat: the power of stillness, fasting, tears from the heart, and a multitude of prostrations and humble offerings in your prayer*” (*Ibid.*, 58).

The third Desert Mother included among the Sayings of the Fathers is **Syncretica**. She is thought to have come from Alexandria and to have begun her ascetical life within the home. This is how several deeply committed religious

women were able to begin their spiritual journey toward God in the early centuries after Christ; Macrina, the older sister and teacher of Gregory of Nyssa and Basil the Great is another example. Amma Syncretica is known to have been a wise counselor of the soul, and many of her sayings survive to this day. “*Your life striving for the presence of God,*” she taught, “*is like Paradise; it must be guarded by a flaming sword—of prayer and the remembrance of God*” (*Ibid.*, 61).

Teachings from the Desert Mothers can be useful in encouraging and coaching your faith life, especially when a prayer message in one of the Sayings still inspires you with its living wisdom:

“*There is struggling and toil at first,*” teaches Amma Syncretica, “*for all those advancing toward God; but afterward, my children, inexpressible joy. Indeed, just as those seeking to light a fire at first are engulfed in smoke and teary-eyed, thus they obtain what they seek. As it is said, ‘Our God is a consuming fire’*”

(Heb. 12:29). So, we ought to kindle the *Divine Fire in ourselves with tears and toil.*" (APOPHTHEGMATA PATRUM, SYNCLETICA. 1)

Mother Syncletica coached all her followers to: "Constantly clean out the soul. Smoke out the poison and vermin of sinful thoughts with the divine incense of prayer" (*Matericon*, 66). Even when a disciple came to the Amma very upset, asking: "What if you realize you yourself have done evil?" Syncletica said: "Remember—if anytime you fall into sin, you say with humility, please forgive me, it will be forgiven you" (*Ibid.*, 63).

The practical wisdom of all three of these Desert Mothers leaves us with a storehouse of their advice and encouragement to guide you along your own pathway of faith and its everyday challenges, navigating our harsh world these days. Some of the teachings of the Desert Mothers are remembered as simple stories or parables. Here is one from Mother Theodora about the ways that our flawed humanity can get in the way of our right relationship with God:

Once there was a true seeker of God who came to the Amma frustrated with the daily temptations in life. And Theodora responded, coaching her spirit. "Try this," she said. "Turn and face your temptations—just talk to them, as if they were Devils."

"Yes," the woman cried out, and she turned and said, "I can't diet enough to get rid of you."

And they answered her: "We do not eat or drink."

And she said: "What if I stay up all night and pray the Vigil?"

And they answered her: "We do not sleep."

And she cried out: "What power, then, sends you away?"

And her Devils answered: "Nothing can overcome us, but only humility." (APOPHTHEGMATA PATRUM, THEODORA, 6)

The wisdom of the Desert Mothers can help strengthen your personal prayer life and ultimately, your personal ministry in this world. Like the message of Jesus, the women elders from the early days of Christianity offer you their treasury of wise Sayings and true-life parables. Let us give St. Mary of Egypt the last word. She is remembered praying in the desert:

"Now, therefore, lead me, where ever you please, Lord; lead me to salvation, teach me what is true, and go before me in the way of repentance." (David G.B. Keller, *Desert Banquet* [2011], 187)

FASTING

AND ECOLOGICAL AWARENESS

by *Chris Durante*
*Assistant Professor in the Department of
 Theology at Saint Peter's University in NJ*

During Lent, lay, clergy and monastic alike partake in fasting, and unlike other fasting periods, such as the nativity fast prior to Christmas, many modern Orthodox Christian laity do still partake in the Lenten fast, at least to some degree and for some extent of time. As the laity partake in this tradition, they ought to consider that for monks and nuns who engage in the practice of fasting throughout the year, fasting is not simply a matter of abstaining from food but is a spiritual exercise that is part and parcel of the quest to be Good and become more Divine-like. Despite the fact that not all persons are suited to monastic life, there are indeed lessons that laity can learn from the deeply psychological and moral dimensions of the monastic understanding of fasting as a spiritual practice.

Some of the most theologically developed discussions of fasting are to be found within the *Philokalia*, meaning “Lover of Goodness.” Within the four volumes of the *Philokalia*, we find a robust philosophy of fasting in which the psyche as well as the body must be involved in the spiritual pursuit of the good. Within these classic texts of Orthodox Christian spirituality, the idea that cultivating a state of psycho-

spiritual “watchfulness,” “wakefulness,” or “mindfulness” (called *nepsis*) is foundational for the cultivation of *arete*, or virtue. Within the *Philokalia*, *nepsis* is described as vigilantly guarding one’s heart and mind from evil, or vicious, thoughts such as: anger, jealousy, rage, despair, gluttony, greed, egoism and lust. It is the practice of *nepsis* that helps enable one to transform these *pathoi*, or pathological thoughts, into more reasonable desires and place them in the service of attaining the higher-order desire for the good.

Cultivating *nepsis* through prayerful stillness (often referred to as *hesychasm*) entails utilizing the body through postures and breathing techniques in an integration of *psoma-pneumatic askesis*, or physio-spiritual exercise. By centering one’s attention upon one’s “heart,” the practitioner places one’s mental energies in the core of the body and strives to achieve both a physical, or natural (*physis*), alteration as well as a psycho-spiritual transformation. Perpetual practice of *Hesychia*, or meditative stillness, consists of the habituation of *nepsis*, or vigilantly attentive mindfulness to the moment, as a means of overcoming the strength of the ego; the root cause of egoism and selfish, which in turn are the sources of *amartia*, or sin, which make us miss the mark of our goals of being good and attaining wisdom.

This neptic state of mindful awareness is cultivated through both silent contemplative prayer as well as through the exercise, or askesis, of fasting. Often practiced in tandem with contemplative prayer, fasting also engages both psoma & psyche and requires a perpetual state of mindful awareness over what we consume and how we utilize our bodies in the pursuit of virtue, arete. Unlike hesychastic prayer however, within lay life fasting places nepsis in the external social and physical world as we must make choices over what to eat. In the social context, cultivating nepsis entails possessing an attentive watchfulness over our impulses and desires, and in the case of fasting, the exercise literally entails “watching what we eat” as she who fasts attempts to control her appetitive desires and avoid certain forms of consumption.

Only if one is also simultaneously and actively engaged in the pursuit of sophia, or wisdom, can vices be transformed into virtues, such as moderation, temperance, courage and justice, and may be used to cultivate a virtuous ethos. Yet, within the Philokalia, to be wise is not simply to be knowledgeable of facts but also entails understanding the divine processes operative within all of the living systems and beings that exist as well as how such knowledge can inform our pursuit of the good. Part of being wise is realizing the presence of divine energies within all of existence.

While there are a great many spiritual benefits to abstaining from certain foods, the Orthodox fast from most animal products is also

capable of fostering an awareness of our dependence on, and relationality with, other forms of life and the larger ecosystems that we are a part of. Fasting can cultivate a state of awareness of the value of other forms of biological existence and ought to make us reflect upon our food sources; asking questions such as: Where does my food come from? And, How does my consumption play a causative role in sustaining life and contributing to the good? Once we begin to ask such questions and truly reflect upon the acts of relating, depending and coexisting with other pneumatic lifeforms in an otherwise breathless universe, and come to the realization that we are part of a web of biotic and abiotic being, fasting may be viewed as a practice that is participated in because it is part and parcel of a quest for flourishing and the pursuit of the Good.

For laity pursuing psycho-psomatic askesis, fasting can enable one to become vigilantly attentive to that which influences her own behaviors and how we influence our social and ecological environments. Nepsis entails mindfulness over the thoughts and impulses that guide our actions but also the way in which our consumption habits affect and reflect who we are as persons, as communities, and as a global society. In this way we may begin to practice perpetual nepsis, being ever mindful of where our food is sourced, how it was produced, whether or not our patterns of consumption are contributing to our pursuit of goodness and flourishing as individual persons and as a global community.

ACCEPTING LIFE

TOGETHER WITH ALL ITS JOYS AND SUFFERINGS

ON LIFE'S OWN TERMS

*From the introduction to
Dostoyevsky's Grand Inquisitor
by Charles B. Guignon, 1944-2020
American philosopher and professor emeritus of
philosophy at the University of South Florida*

Dostoevsky's way of dealing with the Grand Inquisitor story is to challenge Ivan's basic assumptions. He tries to show, first of all, that the Western conceptions of both freedom and happiness presupposed in the dilemma are incoherent. With respect to the notion of freedom, Dostoevsky suggests that the Western understanding of freedom as the absence of constraint—as the ability to do anything you want—turns out to be nothing but slavery to one's every passing whim and caprice:

“Interpreting freedom as the multiplication and rapid satisfaction of desires, men distort their own nature, for many senseless and foolish desires ... are fostered in them.” True freedom, in contrast, is achieved when we can free ourselves from transient, self-centered cravings and commit ourselves to accomplishing something of value in the world: “I cut off my superfluous and unnecessary desires,” Zossima says. “I subdue my proud and wanton will and chastise it with obedience, and with God's help I attain freedom of spirit and

Fyodor Mikhailovich Dostoevsky (1821 - 1881) was a Russian novelist, short story writer, essayist, and journalist. Dostoevsky's literary works explore human psychology in the troubled political, social, and spiritual atmospheres of 19th-century Russia, and engage with a variety of philosophical and religious themes. His most acclaimed novels include Crime and Punishment (1866), The Idiot (1869), Demons (1872), and The Brothers Karamazov (1880). Many literary critics rate him as one of the greatest novelists in all of world literature, as multiple of his works are considered highly influential masterpieces. His 1864 novella Notes from Underground is considered to be one of the first works of existentialist literature. As such, he is also looked upon as a philosopher and theologian as well.

with it spiritual joy.” Far from being the opposite of happiness, such freedom is a necessary condition for achieving true happiness.

In a similar way Dostoevsky tries to show that the concept of happiness presupposed in the dilemma is incoherent. The West interprets happiness as the pleasurable feeling we get from having our desires filled, and it imagines true happiness to be the instant gratification of every desire. Yet, as the Grand Inquisitor sees, this sort of “pleasure principle” threatens to lead to conflict among individuals who are in competition for limited resources, and for this reason he concludes that happiness will be possible only in a totalitarian state.

What Dostoevsky points out, in contrast, is that a life given over to the pursuit of good feelings is self-defeating. For every time we succeed in getting what we want, we have a feeling of emptiness, and that in turn creates a new craving for pleasure. The result is an endless cycle of pleasures followed by feelings of emptiness followed by frenzied attempts to feel pleasure. The outcome, quite obviously, is a feeling of futility and despair. In opposition to this conception of happiness as pleasure, Dostoevsky suggests that genuine happiness is found in the inner peace that comes from accepting life, together with all its joys and sufferings, on life’s own terms. Zossima’s “answer to Job,” such as it is, is found not so much in a rational vindication of God’s creation as in an evocation of the “softening,

reconciling” power of the acceptance of suffering and grief: “It’s the great mystery of human life that old grief passes gradually into quiet tender joy.” It is by coming to understand life as suffused with such simple mysteries that we find true happiness and freedom. Ivan’s dilemma gains its force from the assumption that humans are fundamentally isolated individuals, and that any community must be an artificial construct superimposed over them by an external force. But Dostoevsky sees that there are indigenous forms of life within Russia that provide an alternative to this Western atomistic and objectified understanding of human existence. The age-old institution of the mir or village commune embodies a way of life in which people are initially and at the deepest level participants in a shared spiritual community, rooted in a horizon of values and meanings that define their understanding of what life is all about. What is “given” at such a level of experience is not the individual’s lonely quest for self-fulfillment, but an experience of the harmony of “togetherness” or “belongingness” expressed in the Russian word *sobornost’*. From the standpoint of this primordial sense of the connectedness of life, the Western image of isolated individuals motivated solely by self-interest looks like a deformation of human nature rather than the bedrock “truth” about who we are.

Zossima’s emphasis on the mystery running through everyday life stands in stark contrast to the sharp separation of sacred and profane in the West.

For the Eastern Church, to pray that it will be “on earth as it is in heaven” implies that the sacred is not something promised for an “other” world, but is something that surrounds us here and now, permeating all of life, even though our pride keeps us from seeing it. Our aim in life, then, is not to get into an other world, but to work toward the deification of the world in which we find ourselves. In fact, since there is no personal salvation in the Eastern faith, but only salvation for creation as a whole, our only hope for salvation lies in self-forgetfulness and active love in the world. Thus, the doctrine of sobornost’ points to the holistic vision of “salvation as a process of becoming divine, not only for men but for the whole created world.”

From this perspective, the divine is experienced as permeating all creation, filling everything with a spiritual significance. The only way to see the sanctity of all creation, however, is to live a life of active love, the selfless love referred to by the Greek word *agape*. As Zossima says, “If you love everything, you will perceive the divine mystery in things. Once you perceive it, you will begin to comprehend it better every day. And you will come at last to love the whole world with an all-embracing love.” We can now see that, to the extent Ivan’s lacerated stance cuts him off from participating in life, he is incapable of the kind of love that would enable him to comprehend the mystery in all things. Zossima’s cosmic religious experience expresses the sense central to the Eastern Church that all nature

embodies a sacred dimension, a sanctity which becomes apparent to us only in *agape*. Consider the words of St. Isaac the Syrian (whose writings are mentioned in *The Brothers Karamazov*):

What is a charitable heart? It is a heart which is burning with charity for the whole creation, for people, for the birds, for the beasts, for the demons—for all creatures. He who has such a heart cannot see or call to mind a creature without his eyes becoming filled with tears by reason of the immense compassion which seizes his heart.... This is why such a person never ceases to pray also for the animals.

This cosmic religious sense emerges in the rapturous visions of Zossima’s dying brother, and its life-transforming power reappears years later when it saves Zossima from a cruel and brutal act. Refusing to fire his pistol in a pointless duel, he cries out, Gentlemen, ... look around you at the gifts of God, the clear sky, the pure air, the tender grass, the birds; nature is beautiful and sinless, and we, only we, are sinful and foolish, and we don’t understand that life is heaven, for we only have to understand that and it will at once be fulfilled in all its beauty.

In this mystical vision of the cosmos as a sanctified totality we can find an answer to Ivan’s stance in “Rebellion.” Recall that Ivan’s conclusion there was that, given the suffering in the world,

there is no way anyone can go on living without, in effect, condoning the suffering and so being partly guilty for what goes on. The only way to avoid having dirty hands, then, is to commit suicide. What Zossima's evocation of the web of connectedness in the cosmos leads us to see, however, is that we all are indeed accomplices in the world, and so we are responsible and guilty for what occurs. But this recognition of responsibility points not to suicide, but to taking action in the world.

Contrary to what Ivan thinks, we must be our brothers' keepers. Ivan's feeling that life is unjustified results from his lacerated stance which puts him in the position of a judge standing outside the world evaluating it. But it is precisely because that stance is motivated by pride and cuts him off from the world that it makes it impossible for him to see what can be done to improve the human condition. In fact, as we have seen, it tends to breed a second-order evil that intensifies the suffering that already exists. In Dostoevsky's view, the only way to deal with the problem of suffering is to embrace our own responsibility for what happens in the

world and to own up to it by acting to change things. This is the significance of Zossima's startling claim:

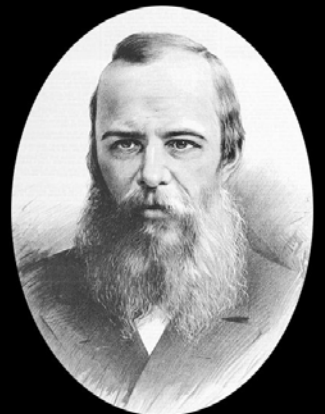
There is only one means of salvation, then: take yourself and make yourself responsible for all men's sins, ... for as soon as you sincerely make yourself responsible for everything and for all men, you will see at once that it really is so, and that you are to blame for everyone and for all things.

The deep sense of the connectedness and oneness of all things within the cosmos provides an antidote to Ivan's atomistic and objectified worldview. Ivan is right to say that we are all accomplices in a scheme of things where suffering exists. But recognizing this is only the first step. For, insofar as we are all already involved, we also have an obligation to try to improve things.

The answer to the problem of suffering is reached not through a theoretical insight, then, but through action that flows from this vision of connectedness and spiritual significance.

The **mystery of human** existence lies not in just staying alive, but in **finding something to live for.**

– *Fyodor Dostoevsky*

СРПСКА ПРАВОСЛАВНА ЦРКВА, ВАНКУВЕР
СВЕТИ САВА
SAINT SAVA
SERBIAN ORTHODOX CHURCH, VANCOUVER

Свештенство са Управним
Одбором вам жели срећне и
благословене празнике!

The clergy and the Board
of Directors wish you happy
and blessed holidays!

**МИР БОЖИЈИ,
ХРИСТОС СЕ РОДИ!**

**PEACE FROM GOD,
CHRIST IS BORN!**

Браћо и сестре, позивамо вас да и
ове године помогнете своју цркву
вашим божићним донацијама. Сваки
ваш прилог нам је од велике помоћи.
Донације можете послати у виду чека
на адресу цркве (505 East 63rd Ave.
Vancouver, BC, V5X 2K3), са назнаком
(Божићни прилог за ЦШО Св. Саве),
као и е-transfer-ом на адресу
info@svetisava.net

Brothers and sisters, we invite you to
help your church with your Christmas
donations this year as well. Each of
your contributions is of great help to us.
Donations can be sent in the form of a
check to the address of the church (505
East 63rd Ave. Vancouver, BC, V5X 2K3),
with an indication (Christmas donation
for CSC St. Sava), as well as by e-transfer
to **info@svetisava.net**

као и онлајн уплатом на адресу:
https://www.svetisava.net/donate.

as well as online payment at:
https://www.svetisava.net/donate.

Благослов вама и дому вашем!

May God bless you and your family!

Наш храм је отворен сваког дана од 10-20 часова
Our church is open daily 10AM - 8PM

ЈЕРЕЈ МР ВУК МИЛИШИЋ
(Старшина)
Rev. Vuk Milisic, ThM (Dean)
505 East 63rd Ave. Vancouver, BC,
V5X 2K3
(778) 957-9991
vuk_83@yahoo.com

ЈЕРЕЈ МАРКО РАДМАНОВИЋ
Rev. Marko Radmanovic
505 East 63rd Ave.
Vancouver, BC V5X 2K3
(604) 600-2922
markoradm@yahoo.com

ИЗБОР УПРАВЕ КОЛА СРПСКИХ СЕСТАРА

ИЗБОР УПРАВЕ ЦРКВЕНО ШКОЛСКЕ ОПШТИНЕ

*на насловној страни фреска из цркве Светог Максима Исповедника у Костолицу
фрескописана од Оца Стаматис Склириси*